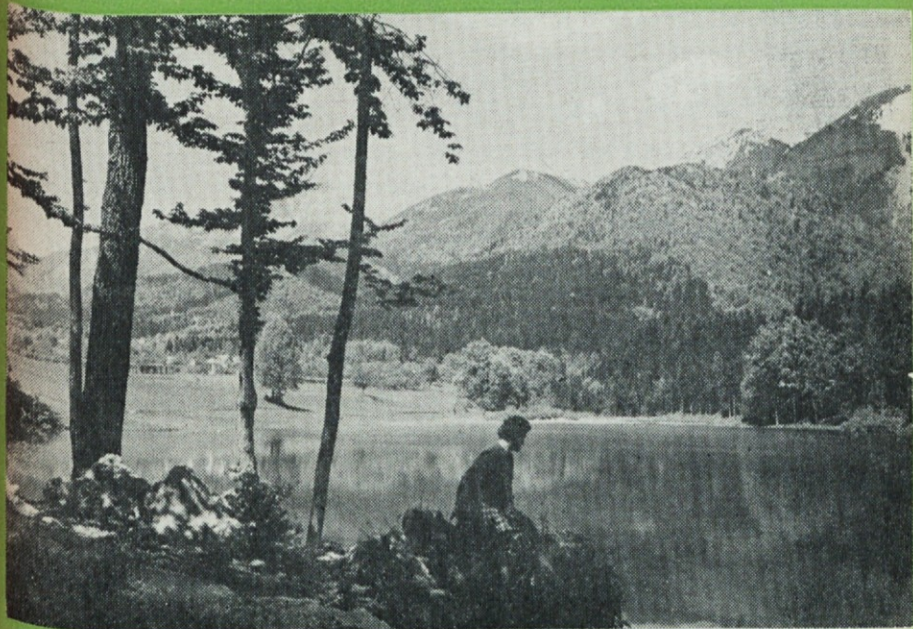

Duhamno Življenje

SEPTEMBER 1976

LA VIDA ESPIRITUAL

BUENOS AIRES

¿Quién y dónde está Dios?

Dios está más allá de nuestra imaginación

“Dios no es nada de lo que nos imaginamos. Cuando creemos que lo comprendemos, no es lo que comprendemos”, enseñaba hace muchos siglos el gran obispo San Agustín. Dios siempre está “más allá” y por encima de cualquier idea que nos hacemos de El. Pero entonces, ¿no podemos conocer a Dios? ¿No podemos saber quién es Dios? Si, pero nunca de una manera exhaustiva, porque en ese caso, El ya no sería Dios.

Dios habita en una luz inaccesible, leemos en una de las Cartas de San Pablo (1 Tim 6, 16). Su resplandor nos deslumbra y nos impide conocerlo del todo. Cada momento histórico y cada nueva situación personal o social nos plantean nuevos interrogantes con respecto a Dios. Y a la vez nos van dando nuevas respuestas y señalando nuevas “pistas”, para que podamos conocerlo mejor.

Lo cierto es que El no está lejos de cada uno de nosotros. En efecto, en El vivimos, nos movemos y existimos, como también anunciaba San Pablo a los paganos de Grecia. Dios es la verdad, el bien, la belleza, y sobre todo, el amor. Cuando se busca todo eso, se busca a Dios, aunque uno no se dé cuenta. No siempre es fácil “encontrar” a Dios, pero buscarlo ya es empezar a encontrarlo. Y en realidad, sólo se lo encuentra cuando nunca se deja de buscarlo.

Bodimo živi udje slovenstva v svetu!

V septembru se bomo ob novi obletnici njegove smrti zopet spomnili našega vélikega slovenskega škofa in narodnega preporodnika ter buditelja k verskim in narodnim vzorom. Veliki svetniški škof je imel dve gesli za vodnici svojega življenja: „Da smo pravoverni katoliki, to je naša največja sreča in čast v življenju, to naj bo tudi nam največja tolažba v naši smrti.“ In pa: „Slovenka me je rodila, Slovenka me je dojila; naj me slovenstvo tudi hvaležnega sina ima!“ Vera in narodnost!

In kadar mislimo na Slomška, mislimo na to, kako je on na najlepši način združeval to dvoje v svojem blagoslovljenem delu od rojstva do smrti. Kako je v veri svojih staršev od mladosti do cerkvenega učiteljstva v zrelih letih — kot spiritual, kaplan, prošt in končno škof, prvi mariborski škof — rasel v ljubezni do Boga in Cerkve. In kako je besedo staršev ljubil, jo gojil, pisal v njej in jo učil kot bogoslovec sošolce in pozneje kot duhovnik v nedeljskih šolah kmečke Blažete in Nežike! „Ljubite svoj rodni jezik! In ljubite svojo slovensko skupnost in složno delajte za obstanek in rast slovenske družbe!“

Kako lepa sta ta dva njegova stavka:

„Bog le Slovincem pravo slogo in pa pravično pamet daj!“

ter:

„Rad bi tudi v prihodnje ostal živ ud slovenske skupnosti!“

In glejte: prav ta zadnji stavek je napisan z zlatimi črkami na zidu Slomškovega doma v Ramos Mejiji.

Ali bi mogli izraziti boljšega? Ne samo na zidu Slomškovega doma, temveč v slednji slovenski hiši in v slednjem slovenskem srcu — predvsem med nami v tujem svetu — moral bi biti napisan ta sklep: biti živ ud slovenstva v svetu!

Naj danes ponatisnemo tu odlomek iz njegove znamenite „prijede, povedane v Mošburzi na Koroškem binkoštni ponedeljek 1838“ in to v jeziku, kot ga je on natiskal leta 1849 v Drobtinicah. Želeli bi, da bi prav ta starinska častitljivost jezika izpred 127-tih let zamikala bravca, da bi s spoštljivostjo začel prebirati te besede in zlata zrna, kakor jih je zapisal sveti in rodoljubni mož Slomšek sam.

Takole je govoril:

„Bratje ino sestre moje! Slovenc bom Slovincam nove besede iz ljubezni matrne govoril, v slovenskem jeziku, kateriga je tudi sv. Duh apostelnam govoriti dal. Vselej so Slovenci besedo božjo radi zvesto poslušali; zaupam de tudi vi!

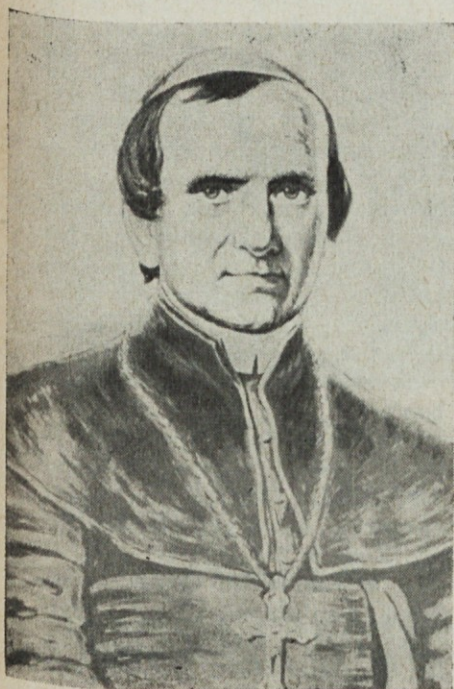
Kdor svoj matern jezik zaverže, ter ga pozabi in zapusti, je zmedenemu pjancu podoben, ki zlato v prah potepta, ino ne ve, koliko škodo si dela. Slovenji starejši, ki slovenje znajo, pa svojih otrok kar slovenjiga jezika ne učijo, so nehvaležni hišniki, ki svojim otrokam drago domačo reč, slovenski jezik, zapravijo, ki so jim ga njihovi dedi izročili. Podobni so taki očetje ino matere slabim gospodarjam, ki svoje očetno gospodarstvo predajo, drugo pahištvo kupujejo, posledič pa večidel beraško palco najdejo. — Kar je oče dobriga od svojih staršev prijel, mora svojim sinu zapustiti, ino kar se je mati od svoje matere hvale vredniga naučila, bo tudi svoji hčeri zapustila. Materni jezik je nardražji dota, ki smo jih od svojih starih zadobili; skerbno smo ga dolžni ohraniti, olepšati, ino svojim mlajšim zapustiti. Človeški jezik je talent, katiriga je nam Gospod nebes ino zemlje izročil, de bi z njim barantali ino veliko dobička storili. Kdor svoj matern slovenski jezik pozabi, malopridno svoj talent zakoplje; Bog bo enkrat terjal, ino vsi zaničevavci svojga pošteniga jezika bodo v vunanjo temo potisnjeni. Oj ljubi, lep ino pošten, slovenski materni jezik! z katerim sim prvič svojo ljubeznivo mamo ino dobriga ateja klical, v katerim so me moja mati učili Boga spoznavati, v katerim sim pervobart svojiga Stvarnika častil; tebe hočem, kakor nar drajši spomin svojih rajnih strejšev hvaležno spoštovati ino ohraniti, za tvojo čast ino lepoto po pameti kolikor premorem, skerbeti; v slovenjim jeziku do svoje posledne ure Boga nar rajši hvaliti; v slovenjim jeziku moje ljube brate in sestre, Slovence nar rajši vučiti, ino želim, kakor hvaležen sin moje ljube matere, de kakor je moja prva beseda slovenja bila, naj tudi moja posledna beseda slovenja bo! — Tudi vsaj pošten Slovenc ravno to želi; mislim, da želite ravno tudi vi.—“

Ko prebiramo te lepe besede v njegovem izrazoslovju napisane,

nam sežejo še globlje v srce in dušo, kot bi sicer. In vem, da boš po tej „znameniti pridigi“ v zdaj že ponemčeni koroški vasi, še z večjo gorečnostjo vzljubil tega branivca slovenščine in slovenstva v narodno ogroženem kraju (kot smo sedaj mi vsi izseljenci in vseljenci v jezikovno mešanem okolju), in z večjo pobožnostjo in močnejšim zaupanjem molil prošnjo, ki jo moli ves narod — v domovini in tujini — za beatifikacijo tega svetega in slovenskega moža:

„Vsemogočni Bog, Oče luči, ki od Tebe pride vsak dober dar, ki si nam v svojem služabniku Antonu Martinu Slomšku poslal tolikega učenika in pastirja, usliši naše pobožne molitve in poveličaj ga, da bo pred vesoljno Cerkvijo prištet zveličanim. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.“

dr. Tine Debeljak

Beseda materina bodi nam navadna v naših družinah in pri veselicah; na izprehodih kakor doma naj se beseda materina čuje in slovi Tako bodo poštene tujci našo slovensko besedo spoštovali, če bodo spoznali, da jo mi prvi spoštujemo.

Narod, ki hoče živeti, mora biti samozavesten. Drage mu morajo biti domače šege in običaji, noše in lepe navade. Narod, ki sebe ne ljubi ter ne spoštuje, ni vreden obstanka. Ako na sebe ni ponosen, je zgubljen.

Prava vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličavne narodne omike!

Anton Martin Slomšek

Veličina obvezuje

Anton Martin Slomšek, katerega se ob novi obletnici smrti ta mesec zopet spominjamo, nas uči, da kdor svojih velikih mož ne časti, jih vreden ni. Slomšek je pri tem seveda mislil na svoje prednike, ne na sebe. Da pa je on eden tistih velikih mož, ki zaslužijo svojo čast, danes ne moremo dvomiti. Prav zato pa, ker Slomšek ni mislil nase, bomo dovolj zvesto tolmačili njegovo misel, če bomo njemu v spomin in počastitev spregovorili o človeški veličini in njeni časti sploh in bomo v ta spomin poleg njega vpletli še nekatere naše velike može.

Da se bomo umeli in da ne bo kake zamere, naj bo takoj povedano, da so pri tem mišljene tudi velike žene. To je, mislimo tukaj na vse tiste, kateregakoli spola, ki so se zlasti med nami Slovenci izkazali in opravili pomembno delo. Da pa so vsi v naslednjem omenjeni možje, je čisto preprosto naključje.

Veličina obvezuje. Tako bi mogli nekoliko popraviti znani izrek o plemstvu. Veličina obvezuje in sicer v dveh smereh. Veličina velikih mož obvezuje nje same, da darove, položaje, priložnosti, ki so jih bili deležni, izkoristijo sebi in narodu v prid. Tudi sebi v prid, saj ni na mestu tisti

skrivljeni altruizem, ki meni, da je nravno kaj vredno samo, kar smo storili za druge, da je vse, kar naredimo zase, sebično in torej nravno slabo ali vsaj brez cene. Tudi zase smo dolžni delati in celo najprej zase; skušati moramo doseči iz sebe najvišje, kar moremo iz sebe narediti. Ob tem pa moramo tudi za druge storiti, kar moremo, da bodo tudi oni z našo pomočjo mogli iz sebe čim več narediti. To velja za vse ljudi in posebej še za velike, ki imajo več možnosti, zato več dolžnosti, a zaslužijo tudi več časti.

Veličina namreč obvezuje še v drugi smeri, namreč vse tiste, ki nam je delo velikih mož v prid, ko smo se mogli ali bi se vsaj mogli z njimi okoristiti, ob njem tudi sami zrasti nravno in sploh kulturno. Veličina, namreč dobro uporabljena veličina velikih mož nas obvezuje, da delo svojih velikih mož priznamo, da smo zanj hvaležni. Kdor čast zasluži, mu jo je treba dati. Vprašanje je, kdo jo zasluži in kako mu jo moremo dati. Odgovor na oboje vprašanje bomo skušali najti, omejili pa se bomo na tri naše velike, ki naj se jih ta čas še posebej spominjamo: filozofa Franceta Vebra, pisatelja Ivana Cankarja in vzgojitelja ter cerkvene-

Triglav, najvišji vrh v Julijskih Alpah (2863 m)

ga dostojanstvenika Antona Martina Slomška.

Filozof France Veber

Ni dvoma, da je France Veber bil naš veliki filozof, oster mislec

in neutrudden iskalec resnice. To je gotovo, četudi njegove veličine ne moremo matematično dokazati in nam je težko pokazati točno mesto, ki mu gre v naši in v svetovni filozofiji.

Ni Vebrova veličina v tem, da je zadnje leta ponižno popravljal tiskarske pole Družine, niti v tem, da je bil predčasno in krivično upokojen. To nas nagiba, da bolj čutimo z njim, ni pa to, kar ga dela zares velikega. Tudi v tem ni vsa njegova veličina, da je napisal knjigi o Bogu in o sv. Avguštinu in še vrsto drugih. Velik je zlasti po tem, kako jih je napisal in kaj je v njih povedal. Saj mu čestitamo, da je tudi kot filozof odkril, da je Bog in da ga človek more nekako tudi s svojo mislijo doseči. A njegove veličine ne bi mogli in ne smeli tajiti, če se mu Bog ne bi bil odkril in knjige o Njem ne bi napisal. Jedro njegove veličine je v tem, da je vztrajno iskal resnico in nam jo v nauku in knjigi pokazal takšno, kakršno je našel. Če bi se mu pokazala drugačna, morda celo stvarno neresnica, pa bi jo po vesti imel za resnico, bi nam jo pokazal takšno, pa bi bil vseeno velik. Velik je kot iskatelj in ponižen služabnik resnice. Sam je povedal, da je tudi Knjigo o Bogu pisal samo z vidika resnice in da bi jo bil pripravljen zavreči, če bi od njega terjala resnica.

Marsikaj spada k veličini filozofa, a eden od pogojev njegovega dela je posebno važen in zasluži poseben poudarek. Je to, kar bolj učeno imenujemo poklicni etos, kar pa bi bolj po domače mogli označiti kot naravnost strastno zagledanost v resnico,

neomajno ljubezen do nje in popolno podreditev svoje misli njej.

Vebrova veličina je v tej službi resnici, iz katere je učil svoje učence na univerzi in iz katere je napisal svojih 14 knjig in dolgo vrsto razprav in člankov, in zaradi katere je zgubil službo in možnost nadaljnjega filozofiranja.

Pisatelj Ivan Cankar

Ivan Cankar je bil naš veliki pisatelj, čudovit mojster slovenske besede in nepodkupljiv cenzor naših slabosti in napak. Tudi on je bil v službi resnice pa še ljubezni, tako strastno je ljubil resnico, kakor je ljubil domovino in narod. Z vso odkritostjo in brez samohvale, čeprav iz grenkobe, je mogel napisati: „Moje delo je knjiga ljubezni — odprilo jo, domovina, da boš videla, kdo ti je pravičen sin! Dal sem ti, kar sem imel; če je bilo veliko ali malo — Bog je delil, Bog razsodi! Dal sem ti svoje srce in svoj razum, svojo fantazijo in svojo besedo, dal sem ti svoje življenje — kaj bi ti še dal?“ (Bela krizantema).

Vse, kar je dobil in imel, je pisatelj dal svojemu narodu. V skladu s svojim značajem, s svojo življenjsko usodo in svojim položajem je postal hud kritik naših osebnih in narodnih slabosti in napak. Bil je prerok, ki nas je bičal, da bi se odločili na pravo pot. Slikal je noč, polno sramote in bridkosti, da bi nam oko tem

silneje zakoprnelo po luči. Iz noči in močvirja je bil v nebeške daljine uprt njegov verni pogled, kakor je tudi sam zapisal.

Cankarjeva beseda je bila često ostra in boleča in je še. Ob stoletnici njegovega rojstva, nad 50 let po njegovi smrti mu še vedno ne znamo biti pravični. Ne predstavlja vsega, kar o njem doma mislijo, vendar je značilno, kar je nekdo od tam nedavno objavil, ko mu je očital, da je na koncu življenja prihajajoč k rodoljubju zapisal tisto „sramotno ideološko devizo“ Mati, Domovina, Bog. Sramotno? Stvarno gotovo ne. Mor-da osebno za Cankarja? Zanj, ki je dal slovenskemu slovstvu najlepše izraze ljubezni do matere, četudi bi verjetno zavrnil tudi marsikatero našo materinsko proslavo? Zanj, ki je dal domovini vse, celo življenje, čeprav je tolkel po napihnjenih domoljubih? Zanj, ki je vse življenje posvetil delu za pravico, katere vir je Bog, h kateremu se je zatekel v skrajni bolečini, pa čeprav je često udaril tudi po njegovih služabnikih? Kako more koga tako motiti Cankarjev trojni krik iz duše v najhujši stiski, ko se mu je v grozi in bolesti razklalo srce!

Doma jih ta krik moti, mi pa smo iz njega naredili geslo in ga prepovsakdanjili, pri tem pa pozabili na avtorja: ne vidimo pri njem drugih vrlin in globin, ker ga ne beremo, ker nismo bili sposobni ali voljni, da bi v času našega zdomstva vsaj nekajkrat

preigrali na naših odrih vse njegove drame. Tako je Cankar še vedno kamen spotike doma in med nami. Še vedno nas moti, celo odbija njegova kritika, kar kaže, kako v živo in globoko je zadel in kako še ni izgubila svoje veljave.

Škof Anton Martin Slomšek

Anton Martin Slomšek je bil naš veliki vzgojitelj, narodni buditelj in cerkveni knez. Iz ljubezni do svojega ljudstva, takrat še kulturno zelo neogljenega, je iskal poti in načinov, da pomore to ljudstvo kulturno dvigniti, mu zagotoviti obstoj in polnost narodnega življenja. Mnogokaj je Slomšek v ta namen napravil, kratko pa se utegnemo ozreti le na dvoje njegovih pač najpomembnejših dejanj.

Slomšek je bil naš vzgojitelj. Trudil se je, da bi nam odprl velika vrata v kulturni hram, zato nas je najprej učil brati. Po vsej slovenski zemlji je zbiral naše Blažete in Nežice in jih vodil v nedeljske šole, ki so tedaj edine bile slovenske. Pisal je knjige, popravljal jih je drugim in jih izdajal, da so Blažeti in Nežice imeli kaj brati, ko so se brati naučili. Neizbrisno se je zapisal v našo narodno zgodovino z ustanovitvijo poznejše Družbe sv. Mohorja, ki še danes, po precej več kot sto letih, po svojih treh vejah pošilja letno knjige med vse Slovence, tudi med nas, ki

nas je zla sreča razpršila po svetu.

Slomšek pa se je tudi izkazal kot cerkveni knez, kot slovenski škof. Pridevek slovenski si je še posebno zaslužil, ker je znal v zadnjem trenutku, ko se je to še dalo napraviti, iz svoje lavantinske, danes mariborske škofije, ustvariti skoraj čisto slovensko škofijo in v njej združiti mnogo rojakov, ki jih je samo to Slomškovo dejanje tudi narodno rešilo. Kdo ve, ali bi general Rudolf Maister mogel še kaj storiti, če nam Slomšek ne bil zagotovil naših meja severno od Maribora! Ne vemo tudi, ali bi France Veber brez tega tudi postal slovenski filozof.

Kar smo povedali, še daleč ne izčrpa Slomškovega dela in njegovih zaslug, a to zadostuje, da ne moremo tajiti njegove človeške veličine.

Veličina obvezuje

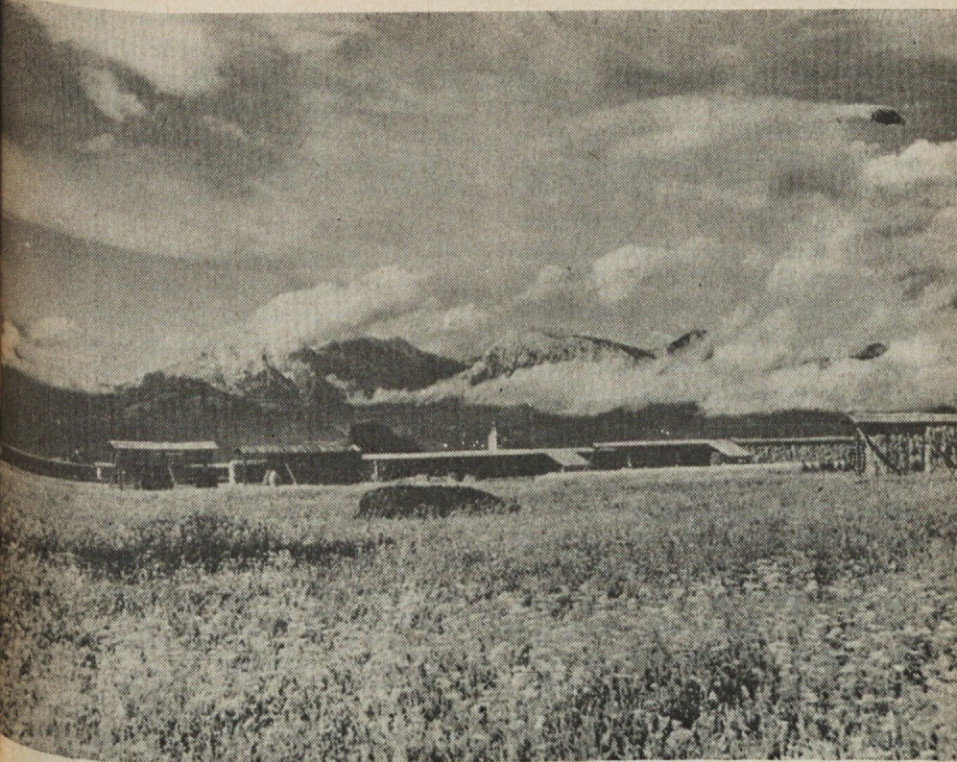
Veličina obvezuje. Obvezuje velike, da svojih talentov ne zakopljejo, ampak jih pomnože in uporabijo v prid sebi in drugim. A obvezuje tudi nas manjše, ki od velikih mož in njihovega dela živimo in smo, kar smo. Dolžni smo jim dati čast, ki jim gre, sicer jih res nismo vredni.

Naša prva dolžnost je pač, da svoje velike moze poznamo, da vemo, kaj so in kaj so za nas napravili. Ni sicer mogoče terjati, da bi npr. vsi brali Vebrove spi-

se, ker filozofija ni vsakomur dosegljiva, pa tudi ker Vebrovih del sploh ni lahko dobiti. Kot njegov učenec in pisec člankov o njem, ki sem ob odhodu izgubil svojo knjižnico, sem le z veliko težavo zopet dobil le nekatere Vebrove knjige, ostale in vsi drugi Vebrovi spisi so mi ostali čisto nedostopni. Kako bi jih tedaj mogli vsi brati. A tudi ne moremo pričakovati, da bi v počastitev Vebra začeli vsi filozofirati; to ni izpeljivo in bi morda celo komu, ki to poskuša, bilo odsvetovati, naj se ne trudi. Ne moremo vsi postati filozofi, a zanimati se, kdo in kaj je bil Veber, kaj je ustvaril in kaj nam pomeni, more vsakdo.

Cankar nam je mnogo dostopnejši. Njegovi spisi so zadnji čas izšli v raznih izdajah, čeprav za nas dovolj dragih. Niso lahko berivo, a tako težki niso, da jih ne bi bilo mogoče brati vsakomur, ki ima malo smisla za resno branje. Na naših odrih bi ga mogli in morali več in večkrat videti. Napak je, da se ga nekako bojimo ali da vsaj ne vemo, kaj z njim početi. Res je njegova beseda ostra in boleča in to še vedno, a prav to priča, kako v živo in globoko je zadel in kako njegova kritika še zmeraj velja. Morali bi ga več brati in igrati in če nas kdaj zadene v živo, to pomeni le, da se doline šentflorjanske še nismo povsem otresli, a bi bilo dobro, da bi se je.

Slomšek nam je časovno daleč

Sorško polje

in nas zato osebno ne zadeva, vsaj na videz ne. Brati ga ni lahko, ker do njegovih spisov že doma ni bilo lahko priti, danes in tukaj jih sploh kaj več ni mogoče dobiti. Njega in njegovo delo moremo spoznati iz knjige o njem. Ker upamo, da ni velik le pred nami, ampak da je dosegel veličino tudi pred Bogom, že iz hvaležnosti za vse, kar je za nas storil, skušajmo izprostiti ali celo,

bi napisal, ne da bi hotel biti kakor koli nespoštljiv, izsiliti njegov dvig na oltar!

Velike može moremo častiti tudi tako, da se navzamemo tistega duha, ki je nje vodil v življenju in delu. Lahko bi rekli z besedo, ki smo jo že uporabili, da naj bi tudi mi skušali ravnati iz tistega etosa, iz tiste nравne naravnave, resnobe in zavzetosti, ki je

krasila nje in omogočila njihovo delo.

Tako bi se reklo, npr., da naj bi skušali vedno tako vestno in tako zvesto služiti resnici, da bi jo vedno iskali in vedno izpovedovali, kakor je to delal Veber. To bi se reklo, da naj bi domovino in narod tako ljubili, kakor ju je Cankar, ne le v besedah, fantazijah in iluzijah, marveč v dejanjih, ki bodo znala biti tudi trda, znala celo zasekati rano, kadar je taka operacija za zdravje skupnosti potrebna. To bi se reklo, da naj bi čutili tako ljubezen do slovenske besede in do slovenske knjige, kakor nas je tega učil Slomšek, da bi — če že ne pisali — vsaj brali radi in redno slovenske knjige. Kaj bi zvedeli, če bi skušali ugotoviti, kdo med nami kaj bere, in zlasti še kaj se bere? Ali bi nas Slomšek, če bi danes bil med nami, še učil brati, ko bi videl, kako sposobnost branja uporabljamo ali — ne uporabljamo?

Končno je še neki način, kako moremo izpolniti svojo dolžnost do velikih mož. Saj veliki niso samo tisti, ki jih že krije zemlja, veliki še vedno živijo in so vsi tisti, ki po svojih močeh skušajo kaj velikega storiti. To naj bi vsi poskušali. Kdor pa meni, da njemu kaj takega zares ni mogoče, naj vsaj drugih ne ovira pri takem delu. Morda ti, ki še živé, niso tako veliki kakor oni, o katerih imamo že sodbo zgodovine, morda v naših razmerah to niti

postati ne morejo. Vendar spoštujmo, kar imamo, morda skromne dosežke! Pokažimo, kar mislimo, da v njih ni prav, a ne skrivljajmo jih po svojih muhah!

Veličina obvezuje, vse nas obvezuje tudi v tem oziru.

dr. Vinko Brumen

Hrepenenje

Fant je videl rožo čudotvorno,
v sanjah jo je videl daljnožarko —
vzdramil se je in je šel na pot.

Vse po stezah, po širokih cestah,
preko polja, po visokih klancih;
hrepenenje mu je pot kazalo —
čarodejka, tiha bela vešča
je krščansko romala pred njim.

Ali je minilo eno leto,
ali je minilo tisočletje —
oslepele so oči, noge so
ob kantonih že omahovale;
ne trpljenja več in ne bridkosti,
hrepenenje samo je ostalo,
božji plamen šel je skozi noč.

Zgrudil se je ob cesarski cesti,
daj počitka, Bog, o daj mi sanj!
In nebesa so mu dala sanje.

Ali je minilo eno leto,
ali je minilo tisočletje?
Fant je videl rožo čudotvorno,
v sanjah jo je videl daljnožarko,
vzdramil se je in je šel na pot...

Ivan Cankar

Škof Slomšek na poti do oltarja

Zanimivo bi bilo primerjati, kaj so Slovenci doma in po svetu naredili doslej za Baragovo in Slomškovo razglasitev za blaženega in svetnika. Morda bo kdaj mogoče napraviti daljšo vzporednico o tem. V prav zgoščeni obliki pa za sedaj preglejmo, kako daleč smo doslej uspeli glede Slomškovega postopka in katere naloge nas še čakajo.

Kaj so doslej naredili v lavantinski oziroma mariborski škofiji?

V lavantinski škofiji in splošno med Slovenci doslej nikdar ni utihnil glas, da je Slomšek sveto živel in umrl v sluhu svetosti.

Kanonik Franc Kosar, Slomškov učenec in kasneje redni spovednik, je kmalu po Slomškovi smrti poskrbel za zelo upoštevanja vreden Slomškov življenjepis v nemškem in slovenskem jeziku.

Mariborski prelat in profesor dr. Franc Kovačič, ki je bil živo prepričan, kako velikega pomena je za versko in narodno zavest slovenski svetnik, je napisal nov Slomškov življenjepis, ki ga je v dveh zvezkih izdala

celjska Mohorjeva družba l. 1934 in 1935. Po tem življenjepisu so Slovenci doma in po svetu mogli Slomška kolikor toliko dobro spoznati, vsaj zunanji okvir Slomškovega življenja.

Za Slomškovo oltarsko čast se je pošteno trudil mariborski škof dr. Ivan Jožef Tomažič.

Pod njim so resno začeli s škofijskim postopkom za Slomškovo beatifikacijo in do druge svetovne vojne opravili v tem pogledu ogromno delo. K sreči so se pod nacistično zasedbo v mariborski škofijski palači skoraj čudežno ohranili vsi uradni zapiski škofijskega postopka. Takoj po vojni so s škofijskim postopkom mogli nadaljevati.

Leta 1935 je v Mariboru začel izhajati „Slomškov glasnik“, ki se je leta 1937 združil s „Kraljestvom božjim.“

Leta 1936 so 29. in 30. julija v Mariboru obhajali „Slomškove dneve.“ Tedaj je slovenski narodni voditelj dr. Anton Korošec izročil lavantinskemu škofu dr. Ivanu Jožefu Tomažiču 400.000 podpisov na prošnji sv. očetu, naj razglasi A. M. Slomška za blaženega. Na „Slomškovih dnevih za otroke“ dne 21. julija

je mladi rod škofu Tomažiču predal 60.000 podpisov s prošnjo, da bi veliki vzgojitelj dosegel čast oltarja.

Tomažičev naslednik na mariborskem škofovskem sedežu dr. Maksimilijan Držečnik je z vso vnemo nadaljeval s škofijskim postopkom. Ob stoletnici Slomškove smrti je bilo težko in zamudno delo škofijskega postopka za Slomškovo beatifikacijo dokončano. Škof Držečnik je ves škofijski postopek izročil kongregaciji za sv. obrede v nadaljnjo preiskavo. Hkrati je oddal tja tudi vse dosegljive Slomškove spise, da tam presodijo, ali so v skladu z vero in npravnostjo.

Vsa svoja škofovska leta je bil duša vsega prizadevanja za Slomškovo povzdignjenje na oltar.

Tako je npr. poskrbel, da so škofje na drugem vatikanskem cerkvenem zboru dobili v roke kratek Slomškov življenjepis v različnih jezikih — vsaj štirih — in podpisali prošnjo na sv. sedež za Slomškovo beatifikacijo, nekateri prav z navdušenjem.

Kako so drugi slovenski škofje podpirali Slomškovo zadevo?

Iz življenja vsaj štirih ljubljanskih škofov vem, kako so skušali pospeševati prizadevanje obeh imenovanih mariborskih škofov. Tako npr. nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič, o katerem so rekli, ko je šel na Slomškove dneve v Maribor, da gre svetnik ča-

stit svetnika; škof dr. Gregorij Rožman je pisal o Slomšku, se udeležil Slomškovih dnevov in toplo priporočil zbiranje podpisov za Slomškovo beatifikacijo v ljubljanski škofiji; nadškof Anton Vovk se je ves bolan ob stoletnici Slomškove smrti leta 1962 udeležil slovesnosti v čast škofu A. M. Slomšku v Mariboru; takratni njegov generalni vikar, sedaj nadškof in metropolit dr. Jožef Pogačnik pa je na teh slovesnostih imel tudi slavnostni govor. Za Slomškovo oltarsko čast je enako kot za Baragovo gorel tudi božji služabnik škof dr. Janez Frančišek Gnidovec.

Kako poteka postopek v Rimu pri kongregaciji za zadeve svetnikov?

Kongregacija sv. obredov se je po drugem vatikanskem cerkvenem zboru razdelila v dve kongregaciji: v kongregacijo za bogočastje in v kongregacijo za zadeve svetnikov. Pod to drugo spada sedaj tudi Slomškov postopek.

Že skoraj štirinajst let je rimski pospeševatelj Slomškove zadeve mariborski duhovnik msgr. dr. Franc Šegula. Kolikor je znano, je ta po določbah sedanjega cerkvenega prava izbral še drugih sedemnajst pomožnih pospeševateljev doma in po svetu. Pri Baragovi zadevi je npr. vsega skupaj kvečjemu pet pomožnih pospeševateljev, toliko kot je prstov na eni roki. Med najbolj

Belokranjci pri košnji

vidnimi pomožnimi postulatorji za Slomška je bil npr. pokojni p. Bernard Ambrožič v Avstraliji, ki je za celovško Mohorjevo družbo napisal tudi knjižico „Tonček s Sloma.“ V ZDA si posebno prizadeva za Slomškovo stvar Jožef Varga, župnik pri Sv. Lov-

rencu v Clevelandu. V Argentini je Slomškov pomožni pospeševatelj msgr. Anton Orehar.

Rimski pospeševatelj izdaja za boljše spoznanje škofa A. M. Slomška in za širjenje zanimanja za Slomškovo beatifikacijo že dolgo vrsto let „Slomškov list“,

ki izhaja od časa do časa. Pred nekaj leti je izhajal v 13.000 izvodih. Baragov vestnik npr. izhaja le v 6.000 izvodih. Domov seveda ne more ne Slomškov list ne Baragov vestnik.

Kongregacija za sv. obrede oz. kongregacija za zadeve svetnikov je doslej pregledala ves škofijski postopek in ugotovila, da so ga pravilno izvedli.

Dognala je, da je škofijski postopek pravilno ugotovil, da se doslej b. sl. škofu A. M. Slomšku ni izkazovalo kako napačno češčenje.

Po dolgih letih sta oba od kongregacije določena cenzorja vseh Slomškovih spisov popolnoma neodvisno drug od drugega z verskega in nravnega vidika dognala, da glede tega ni ovire za nadaljnji postopek. Posebno obširno oceno, ki bi obsegala kar precej debelo knjigo, je o tem vprašanju napisal drugi cenzor. Menda so bili na kongregaciji s to oceno zelo zadovoljni. Imeni cenzorjev nista znani.

Sedaj je na vrsti zelo važna stvar: potrditev škofijskega postopka o Slomškovih junaških krepostih.

Do tu je nekako doslej dospel Slomškov beatifikacijski postopek. Po novih novodilih kongregacije za zadeve svetnikov je možno, da kongregacija ta škofijski postopek o junaških krepostih ne samo potrdi, ampak ga vzame že kar za apostolski postopek, tako da pri kongregaciji o teh juna-

ških krepostih sploh ne bi več razpravljali. Pred par leti je Slomškov list poročal, da je slovanski klaretinec dr. Husu napisal Slomškov življenjepis v italijanščini za kongregacijo za zadeve svetnikov. Potem smo v Slomškovem listu brali, da je kongregacija izbrala mariborskega duhovnika dr. Krambergerja, da zanj napiše kritičen in zanesljiv Slomškov življenjepis.

Nekako do tu je prilezel doslej tudi Baragov postopek za beatifikacijo.

Katero delo še čaka kongregacijo za zadeve svetnikov?

Ko bo glede škofijskega postopka vse ugotovljeno in potrjeno, bodo v uradnem glasilu sv. sedeža „Acta Apostolicae Sedis“ objavili odlok, da ni nobene ovire več, da se ne bi začel apostolski postopek za Slomškovo beatifikacijo. Uradni izraz za to je: „Introductio causae.“ Prav na ta odlok po dolgih štirinajstih letih, odkar je Slomškova zadeva v Rimu, zelo težko čakamo.

Potem bo izšel odlok o Slomškovih junaških krepostih. Znova poudarimo, da more kongregacija za zadeve svetnikov škofijski postopek o junaških krepostih hkrati potrditi že kot apostolski postopek. Za to stvar še ne vemo.

Takoj nato pridejo na vrsto čudeži. Čudeže morejo ugotoviti že v škofiji, kjer se je vršil škofijski postopek — v našem primeru v

Mariboru — ali pa v škofiji, kjer se je čudež izvršil. Kongregacija najstrožje pregleda ves postopek o čudežih. Postopek lahko zavrže ali pa sprejme in s pomočjo izvedencev ugotovi, da je to res pravi čudež. Kongregacija je pri tem zelo stroga. Navadno zahteva dva čudeža. Vendar je zadnji čas papež v nekaterih primerih dal spregled od enega čudeža, tako da je zadostoval le en čudež, ugotovljen po najstrožjih preiskavah. Zadnji čas so poročali o dveh takih uslišanjih na Slomškovo priprošnjo, ki sta resni, in bi se mogel o enem ali drugem začeti postopek.

Po ugotovljenih čudežih je pot do razglasitve za blaženega prav kratka.

Izide odlok „Tuto“, da ni nobene ovire več za razglasitev določenega kandidata za blaženega.

Končno papež določi dan razglasitve. Prej je navadno papež v popoldanskih urah prišel v baziliko sv. Petra počastit novega blaženega ali blaženo. Sedaj redno papež sam izvrši slovesno razglasitev, kar se je zgodilo npr. tudi 2. maja leta 1976, ko je p. Bogdan Leopold Mandić iz Novega grada pri Boki Kotorski bil razglašen za blaženega.

Kaj smo Slovenci v Argentini naredili za Slomškovo zadevo?

Leta 1952 je slovenski katoliški shod v Argentini med resolu-

cijami izrazil živo željo, naj se bolj zavzamemo za Barogovo in Slomškovo beatifikacijo.

V Ramos Mejia imamo Slomškov dom. Prav tam se vrši vsako soboto slovenska šola, ki se imenuje „Šolski tečaj škofa Antona M. Slomška.“

V Slomškovem domu v Ramos Mejiji so se za naše razmere vršile ob 100-letnici Slomškove smrti velike slovesnosti.

Slovenska šolska mladina redno prireja vsako leto Slomškovo proslavo.

Slovenska kulturna akcija je pred dolgo vrsto let posvetila poseben kulturni večer Baragovi in Slomškovi beatifikacijski zadevi.

V primeri z drugimi zamejskimi in zdorskimi listi je Duhovno življenje objavilo primeroma veliko člankov o Slomšku in poročil o Slomškovi zadevi. Tudi Božje stezice na Slomška niso pozabile.

Kaj pa slovensko semenišče in Rožmanov zavod v Adroguéju?

Ob devetdesetletnici Slomškove smrti je npr. dr. Vinko Brumen bogoslovcem in gojencem Rožmanovega zavoda predaval o Slomšku kot učitelju in vzgojitelju.

Pri duhovnih vajah pred mašniškim posvečenjem Bogdana Majev Slomškov življenjepis.

Pri duhovnih vajah pred mašniškim posvečenju Bogdana Makovca, Franceta Okorna, dr. Alojzija Starca in Jožeta Škerbca smo

več dni premišljevali Slomškove kreposti.

Pri duhovnih vajah za slovenske izobražence, ki jih je imel semeniški špiritual, pa smo brali Slomškove življenjepise pomembnih slovenskih mož, kar je bilo izobražencem všeč.

Ob stoletnici Slomškove smrti so gojenci Rožmanovega zavoda za vso slovensko skupnost priredili res dobro pripravljeno akademijo v čast škofu Slomšku, ki je obsegala kar deset točk.

Pri slovenščini se gojenci nauče tudi marsikatero Slomškovo pesmico.

Vsak dan pa lahko poleg drugih slik slovenskih pesnikov in pisateljev v veliki učilnici zro tudi Slomškovo sliko.

Kaj želimo in pričakujemo iz Maribora in od rimskega pospeševatelja?

B. sl. škofa A. M. Slomška Slovenci premalo poznamo.

Kosarjev Slomškov življenjepis je izšel pred več kot sto desetiimi leti. Medvedov Slomškov življenjepis je izšel za stoletnico Slomškovega rojstva. Kmalu bo že osemdeset let. Kovačičev Slomškov življenjepis je pri Mohorjevi izšel pred več kot štiridesetimi leti. Drugo izdajo so pripravili slovenski lazaristi ob stoletnici Slomškove smrti.

France Dolinar je pravilno presodil, da nam je Kovačič prika-

zal predvsem zunanji okvir Slomškovega življenja.

Toda o Kosarjevem Slomškovem življenjepisu pa ugotavlja: „Duhovno podobo svetniškega Slomška nam pa še vedno najbolj približa njegov prvi življenjepisec prelat Franc Kosar. Kosarjev življenjepis Slomška je prva biografija, ki jo je Slovenec po slovensko pisal o slovenski osebnosti, kar dokazuje izredni vtis, ki ga je Slomšek naredil na svoje sodobnike, pa tudi njih slovensko zavest. Za zgodovino bogatejši je bolj obširni nemško pisani Kosarjev življenjepis Slomška. Zaslužen duhovnik mariborske škofije ga je začel prevajati; upajmo, da bo dobil založnika.“

Tako France Dolinar. Kako to, da po tolikih letih nimamo druge izdaje oziroma prevoda bolj obširnega nemškega Kosarjevega življenjepisa Slomška?

V Družini je dlje časa izhajal v odstavkih Slomškov življenjepis, ki ga je napisal kanonik in prelat Franc Hrastelj. Sedaj nekaj časa že ne izhaja več.

V resnici je morda sploh najboljše, kar je bilo o Slomšku resno napisanega, razprava Franceta Dolinarja v Meddobju pred več leti: Slomšek, slovenski cerkveni oče. Vsebinsko te razprave so sporočali po vatikanskem radiu. Zakaj je ne bi v posebni knjižici ponatisnili in razdelili med Slovence po vsem svetu?

France Dolinar je izrazil veliko željo, ki ni samo njegova, am-

pak vseh, ki resno žele, da dobimo Slovenci svetnika svoje narodnosti. Za dve stvari gre: za znanstveno izdano Slomškovo zbrano delo in res znanstven Slomškov življenjepis. Saj je sedaj npr. na roko vse gradivo, ki ga je zbirala komisija za Slomškov škofijski proces.

Morda je prav omeniti, da je v knjižici Barago na oltar leta 1953 izšel Baragov življenjepis, napisan pod vidikom Baragovih junških kreposti. Leta 1958 je izšla druga izpopolnjena izdaja. Člankov o Slomšku pod tem vidikom je v resnici zelo malo. Omenjeni Franc Hrastelj je npr. pod tem vidikom napisal šmarnice: Slomšek, Marijin otrok. Špiritual dr. F. Ž. pa je za stoletnico prenosna škofijskega sedeža iz št. Andraža v Maribor pod naslovom „Slomšek in Marija“ zbral iz dosegljivih virov, kako je Slomšek gojil in širil pobožnost do deviške Matere božje. Razprava je izšla v Ave Maria Koledarju 1959 in v mesečniku Ave Maria 1960.

Kaj bi mogli in morali narediti vsi verni Slovenci?

Manjka molitve za Slomškovo beatifikacijo. Doma in v zamejstvu in zdomstvu bi spravili morda kakšna dva milijona Slovencev skupaj. Mnogo izmed njih je odpadnikov ali vsaj versko brezbrižnih. In kolikó je vernih Slovencev doma, v zamejstvu in v tujini, ki za Slomškovo zadevo

MOLITVENI NAMEN **za september**

Splošni: Da bi se vsi ljudje zavedali odgovornosti, da moramo poskrbeti za boljše življenje za naše bližnje.

Misijonski: Da bi južnoameriški narodi našli pot, ki pelje k družbenemu napredku na vseh področjih.

vztrajno in res vsak dan moli? Koliko jih je?

Kolikor vem, imamo zdaj kake štiri cerkveno potrjene molitve za Slomškovo beatifikacijo. Eno npr. v čast Materi božji za Slomškovo beatifikacijo najdeš tudi v marijanskem molitveniku Zdrava, Marija, milosti polna. Ali jih poznamo?

Dobro vedimo, da bomo Slomška morali izmoliti kot svetnika v glavnem le slovenski duhovniki in verniki.

O sv. Frančišku Saleškem je nekdo v Katoliškem glasu pred kratkim zapisal, da je bilo za njegovo razglasitev za blaženega oziroma svetnika toliko resničnih čudežev na razpolago, da bi zadostovali vsaj za petdeset svetnikov. Slovenski verniki pa s svojimi vztrajnimi molitvami izprosimo tako za Baraga kot za Slomška vsaj štiri čudeže, za vsakega po dva!

dr. Filip Žakelj

Fray Mamerto Esquiú

V Argentini praznujejo letos 150-letnico rojstva enega najodličnejših argentinskih duhovnikov, za katerega teče postopek za proglasitev za blaženega. To je bil škof v Kordovi, frančiškan Fray Mamerto Esquiú (izgovori Eskjú), ki je Slovencem v Argentini znan po naslovu največjega katoliškega tednika v Argentini „Esquiú“; Slovencem izven Argentine pa to ime gotovo ni znano. Je pa bil ta tako močna in izredna osebnost v verskem in narodnem življenju Argentine, da je prav, da se ga na kratko spomni tudi naša revija.

Duhovnik

Fray Mamerto Esquiú je bil rojen 11. maja 1826 v San Joséju de Piedra Blanca v provinci Catamarca (na severu Argentine). Že v zgodnji mladosti je vstopil v frančiškanski red in leta 1848 je bil posvečen za duhovnika.

Leto 1848 je bilo leto revolucij in nemirov ne samo v Evropi, ampak prav tako tudi v Argentini. Tedaj je Argentina pravzaprav šele nastajala in se polagoma utrjevala kot samostojna država, toda še vedno je bilo v državi mnogo nemirov in medsebojnih borb med posameznimi podeželskimi veljaki (caudillos). Dr-

žava še ni imela ustave niti še ni bila zadostno organizirana.

V takih razmerah je Esquiú začel svoje duhovniško delovanje v provinci Catamarca. Kmalu po posvetitvi v duhovnika mu je bila zaupana stolica za teologijo in filozofijo v semenišču v mestu San Fernando del Valle v Catamarci. Veljal je za izrednega poznavalca del sv. Avgušтина, sv. Bonaventure in sv. Tomaža Akvinskega in je vzbujal splošno pozornost zaradi svoje učenosti pa tudi zaradi svoje skromnosti, pobožnosti in velike dejanske ljubezni do vseh potrebnih, nevednih in ubogih sorojakov v Catamarci. Cerkvene oblasti so te lastnosti mladega frančiškana kmalu opazile in mu zato zaupale vedno odgovornejše cerkvene službe.

V želji po večjem misijonskem delovanju je Esquiú leta 1862 za nekaj časa zapustil Argentino in se kot misijonar napotil v Bolivijo, da bi tam med domačini, ki se bili še bolj neuki in ubogi kot prebivalci v Catamarci, deloval kot duhovnik. Dve leti je bil v mestu Tarija. Nato pa ga je škof v Sucre poklical v škofijsko semenišče, da bi tam poučeval teologijo. To delo sicer ni bilo v skladu z njegovimi misijonskimi načrti, toda sprejel je to službo in jo je zelo uspešno izvrševal. V Sucre

je tudi začel izdajati verski časopis „El Cruzado“ (Križar).

Ko je bil profesor v Sucre, ga je argentinski senat predlagal papežu za nadškofa v Buenos Airesu. Toda Esquiú se je temu odločno uprl in odklonil visoko ponudbo. Zopet si je zaželel delati med najbolj ubogimi ljudmi in je zato odšel v Ekvador. Iz Ekvadorja se je zopet vrnil v Bolivijo in od tam se je leta 1875 vrnil v svojo Catamarca. Kmalu nato je obiskal Sveto deželo in Rim. Leta 1881 je bil imenovan za škofa v Córdobi in je to mesto sprejel šele na izrecno pismo zahtevo papeža Leona XIII. Kot škof je razvil izredno apostolsko delo. Uredil je v cerkvenem pogledu ogromno córdobsko škofijo, neprestano je obiskoval posamezne župnije in ustanavljal nove, poskrbel za dober duhovniški nastavek. Zlasti pa je bil znan po svojem velikem socialnem čutu in izredni darežljivosti.

Toda ni mu bilo dano, da bi dolgo vršil to svoje škofovsko poslanstvo. Dve leti po posvetitvi v škofa — leta 1883 — je umrl na poti med provincama La Rioja in Catamarca, ko je bil na obisku pri tamošnjih župnijah.

Narodni delavec

Esquiú se je dobro zavedal, da obsega ljubezen do bližnjega tudi ljubezen do domovine. Tudi domovina je namreč božji dar. Zato je pod tem verskim vidikom

svoje velike sposobnosti postavil tudi v službo svoje domovine Argentine.

V argentinsko javno življenje pa je stopil Esquiú nehote in skoraj slučajno. Dne 9. julija 1853 se je v Catamarci vršila prisega na argentinsko ustavo, kateri pa so mnogi nasprotovali. Guverner province je tedaj prosil mladega, učenega frančiškana Esquiúa, da naj bo govornik pri tej prisegi. Esquiú je to nalogo sprejel in imel tedaj govor, ki je šel v argentinsko zgodovino. Zaradi tega govora je postal Esquiú na mah znan in občudovan po vsej Argentini. O tem govoru so pisali mnogi znani argentinski možje in Esquiúa se je prijelo ime „El Orador de la Constitución“ (govornik ustave).

Omenjeni govor je temeljil na globokih verskih resnicah o dostojanstvu človeka, o svobodi, o pravičnosti in pokorščini zakoniti oblasti. Ostro je bičal napake, ki so se tedaj vršile, bičal krivice, ki so se delale ljudem zlasti na podeželju, prav posebno pa je obsodil medsebojne boje za oblast. Pozval je argentinsko ljudstvo, da naj sprejme novo ustavo in naj ji bo pokorno, da se z njeno pomočjo zagotovi red, mir in pravičnost v državi.

Do tedaj skoraj neznan frančiškan Fray Mamerto Esquiú je bil deležen številnih pohval. S posebnim dekretom se mu je argentinska vlada zahvalila za govor. Tudi je bilo v dekretu dolo-

čeno, da se govor natisne v posebni brošuri in se te brošure razdele po vsej Argentini.

Tudi njegovi poznejši govori ob velikih narodnih dogodkih so vzbujaali občudovanje, zlasti govor v buenosaireški katedrali l. 1880, ko je Buenos Aires postalo glavno mesto Argentine. — Tudi nekatere javne funkcije je sprejel Esquiú, toda — kakor je iz njegovega dnevnika (Diario) razvidno — nerad in samo zato, da bi

mogel braniti vero, Cerkev, javno in zasebno moralo, da je mogel pomagati revežem. — Nekateri so mu to javno delo zamerili, češ da bi se moral kot redovnik držati zgolj izpolnjevanja redovnih dolžnosti. Toda tedanje cerkvene oblasti (med drugimi npr. apostolski nuncij Mattera) so popolnoma odobraval delo Esquiúja, ki je bilo v službi Boga in domovine.

Rudolf Smersu

Žegen s soljo

(Pesem, s katero vabi pesnik vsakogar, da se nasloni na Božje Srce vsaj za hip)

Nič me ni sram, da se v srcu naslonim
na Jezusa živo in močno Srce!

Nič me ni strah pred modrino obzorij,
nič pred šumenjem v nebeških valovih:
na rane spomini — rubine držé.

Tiho je v Srcu Ljubeče Besede,
da lastno srce od smeti ropota,
vetra se vzdih mi zgubi med namene,
v mreže, od bolnih lenob preperete...

Kako je prijetno v svetlobi Srea!

Eno sekundo le? Eno minuto?

Spet zdrknem v tokove življenjskih valov,
tókrat z resnejšim smehljajem v Obljubo,
s prsti na veslih, ah, znova s pogumom.

In večkrat požégna mi ustnice sol.

Vladimir Kos

„Lastno srce od smeti ropota“ se v tej pesmi-podobi nanaša na japonske ribiške barke, kjer zastareli ali s prahom umazani deli motorja povzročajo posebno glasen, dasi enakomeren ropot.

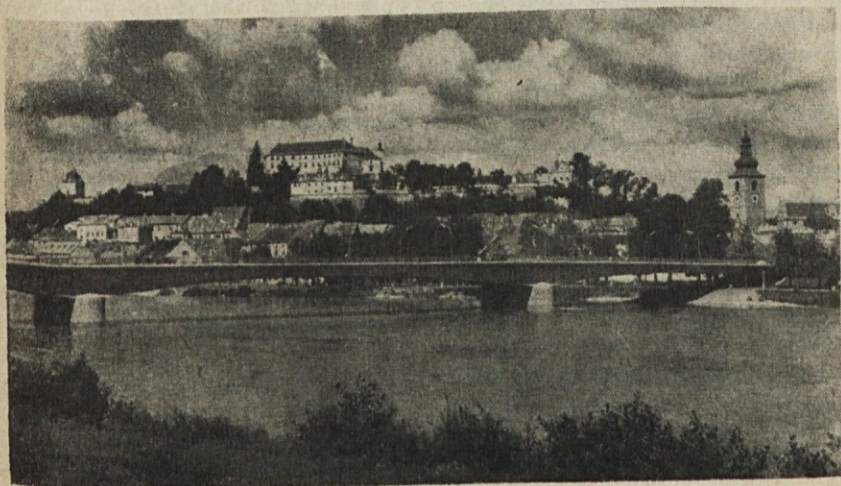
Tvarne dobrine in nравnost

Stara zaveza ima več določb, ki se nanašajo na pravico človeka do snovnih dobrin. Najvažnejša teh določb je sedma božja zapoved „Ne kradi“, ki brani človekovo pravico do zasebne lastnine. Deseta sinajska zapoved gre še dalje in prepoveduje kršenje iste pravice tudi v mislih in željah: „Ne poželi svojega bližnjega hiše... hlapca, vola, osla...“ Na drugih mestih se Stara zaveza obrača proti raznim drugim načinom kršenja pravičnosti, npr. proti varanju pri tehtanju in merjenju, zlasti pa proti oderuštву. Enako je Mojzesova postava določala tudi kazni za kršitelje lastninske pravice. Kdor je kaj ukra-

del, je moral povrniti štirikratno vrednost ukradenega, pozneje celo sedemkratno. In vendar je bila ta izraelska zakonodaja še dosti mila v primeri z babilonskimi in hititskimi zakoni, ki so v nemalo primerih za krajo določali smrtno kazen.

V Novi zavezi je Kristus v celoti potrdil moralno zakonodajo Stare zaveze in tako torej tudi sedmo in deseto božjo zapoved. Ko v evangeliju bogati mladenič vpraša Jezusa, kaj naj stori, da bo dosegel vedno življenje, mu ta odgovori, naj spolnjuje zapovedi in med drugimi izrecno navaja sedmo. Vendar pa Kristus prav ob tem dogodku pouči apostole in

Mesto Ptuj na Štajerskem

po njih tudi nas, kakšno je novo zadržanje do zemeljskih dobrin. Povabi mladeniča na popolnejšo pot in kot pogoj stavlja zahtevo, da proda svoje imetje, ga razdeli med reveže in potem hodi za njim. Pa mladenič povabilo odkloni — bil je namreč zelo bogat. Tedaj Jezus pouči apostole: „Kako težko bo za bogate priti v božje kraljestvo!“ Učencem, presenečenim nad to izjavo — v Stari zavazi je namreč prav bogastvo bilo znak posebnega božjega blagoslova in naklonjenosti — Jezus isto potrdi še s pregovorom: „Laže je velblodu iti skozi šivankino uho, kakor bogatinu priti v nebeško kraljestvo!“ (Mk 10, 19-27).

Kristus ni hotel reči, da se bogati ne morejo zveličati, kajti tudi bogastvo je mogoče pravilno uporabljati. Hotel je le povedati, da je težko, da bi bogastvo človeka nekako ne usužnjilo, mu zaprlo srce za potrebe bližnjega in v njem zatrlo smisel za višje duhovne in zlasti nadnaravne vrednote. Mladenič iz evangelija je prav zgled za to. Ko bi ne bil tako bogat, bi verjetno sledil Jezusovemu vabilu. Navezanost na bogastvo mu je preprečila pot navzor, do višje popolnosti. Sicer nam pa vsakdanje opazovanje to resnico potrjuje. Kako redki so bogati ljudje, ki ne bi bili do neke mere napačno navezani na snovne dobrine tega sveta in ki bi pri upravljanju svojega imetja bili do kraja pravični.

Najvišja krepost v odnosu do

bližnjega je ljubezen — kraljica vseh kreposti. Pravičnost pa je prav prva zahteva pravilno umevane ljubezni. Najmanj, kar sem bližnjemu dolžan, je, da mu dam, kar mu pripada, kar je njegovo, njegovo pravico — pravičen moram biti do njega. Tako sta tudi sedma in deseta božja zapoved, ki branita človekovo pravico do zasebne lastnine, izraz minimalne ljubezni do bližnjega. Vendar tisti, ki je samo pravičen do bližnjega, še daleč ni izpolnil zahteve ljubezni do bližnjega. Storil je le prvi korak v tej smeri.

Mnogo se — posebej danes — razpravlja o zasebni lastninski pravici, o njenem temelju in o njeni razsežnosti. Cerkev je od apostolskih časov naprej branila to pravico. Učila in še uči dolžnost vsakega človeka, da spoštuje lastnino bližnjega, in obsoja krajo kot greh. Prav tako uči, da odnos pravičnosti obstaja ne le med posamezniki, temveč tudi med skupnostmi ter med posameznikom in družbo ter obratno.

Krščanski socialni nauk se nahaja med dvema skrajnostima. Prva od teh, individualizem, pretirava s pravicami posameznika in tako tudi pravico do zasebne lastnine smatra za nekaj absolutnega, nedotakljivega. Druga skrajnost pa odreka posamezniku sploh vsako pravico do zasebne lastnine. Kolektivizem prizna le skupno, družbeno last.

Če Cerkev uči, da ima vsak človek pravico do zasebne lastnine,

Idrija, znana po živosrebrnem rudniku

pa ne uči nič manj jasno in odločno, da ima ta tudi težke in neodtujljive socialne dolžnosti in bremena. Zasebna lastnina ima tudi socialno funkcijo. Bog je resda človeku dal pravico, da si primeren del dobrin vzame v svojo lastno zasebno last, ker le tako morejo res dobro služiti svojemu namenu — vzdrževanju življenja in primerni neodvisnosti posameznika in družine. Vendar pravica do zasebne lastnine ne sme ovirati, da bi dobrine prišle do vseh ljudi in da bi vsi ljudje od njih mogli primerno živeti. Prvi namen Stvarnika zemeljskih dobrin je bil, da služijo vsej človeški družini. To pa je možno

le, če vlada med ljudmi določen red glede snovnih dobrin.

V čem je ta red? V pravem ravnesju med pravico do zasebnega imetja in med družbeno nalogo iste lastnine. Po eni strani je torej res, da ima človek pravico do zasebnega imetja, vendar po drugi strani ta pravica ni absolutna. Nihče nima pravice, da si nakopiči toliko snovnih dobrin, da bi jih zato drugim primanjkovalo za primerno življenje. Niso urejene razmere, če more le majhna manjšina živeti človeka vredno življenje, medtem ko mora velika večina človeštva bolj životariti, kot živeti. Družba mora tedaj poskrbeti, da zavlada pravič-

nejši ekonomski red med ljudmi in narodi. Vendar kristjan ne sme mirno čakati, kdaj bo družba to stóрила — mnogokrat odločajo v njej prav tisti, ki imajo najmanj smisla, da bi na obstoječem kri- vičnem stanju kaj spremenili — ampak mora, kar od njega odvisi, v svojem življenju zasebni last- nini dati socialno razsežnost. Nje- gova vest, pravilno poučena po nauku Cerkve in po prirojenem socialnem čutu, mu bo narekova- la, kako mora svoje imetje po bo- žji zamisli pravilno uporabljati, Najprej seveda za lastno primer-

no preživljanje ,potem za svojo družino, za sedanost in v dolo- čeni meri tudi za bodočnost — ostalo bo pa tako uporabljaj, da bo s preostankom počasi izravna- val kričeče socialne razlike med ljudmi. To pa bo mogoče le tedaj, če bo prevzet evangeljske no- tranje svobode do vsega zemelj- skega, če bo smatral božje kra- ljestvo za resnično edino abso- lutno vrednoto svojega življenja, vse drugo pa za tisto, kar se „bo navrglo tistim, ki najprej iščejo božje kraljestvo.“

dr. Alojzij Kukovica

OČENAŠ HLAPCA JERNEJA

Jernej je pokleknil pred razpelo in se je pokrižal in se sklonil globoko, tako da je čelo naslonil na blazino.

„Oče naš, kateri si v nebesih... tvoje pravice iščem, ki si jo poslal na svet! Kar si rekel, ne boš oporekel; kar si zapisal, ne boš izbrisal! Ne v ljudi ne zaupam, ne v svojo pravico ne zaupam, v tvoje pismo zaupam. Oče naš, kateri si v nebesih... neskončno si usmiljen, daj beraču vbogajme; neskončno si pravičen, daj delavcu plačilo! Oblagodari hlapca, ki je pravice lačen in žejen, nasiti ga in napoji! Samo ukaži, pa bo živa tvoja beseda in bo napolnila vsa srca, da bodo spoznala pravico!... Oče naš, kateri si v nebesih... ne izkušaj jih predolgo, dotakni se s prstom njih oči, da bodo čudežno izpregledale; in tudi svojega hlapca ne izkušaj predolgo, ker je že star in nadlo- žen; in potolaži ga, ker je potrt in slab od bridkosti! Oče naš, ka- teri si v nebesih...“

In Bog ga je potolažil in bridkost je izginila in mirno je bilo njegovo srce.

Ivan Cankar

Razmišljanja o bogoslužnem petju

Maše z otroki

V našem razmišljanju o liturgičnem petju se mi zdi, da se nujno moramo nekoliko dalje pomuditi ob pozornosti, ki naj jo vprav za pevsko sodelovanje posvečamo otrokom, kateri so z nami pri naši skupni slovenski maši, da ne bodo božji službi le „prisostvovali“ — morda celo v dolgočasju, ampak da jim bomo pomagali k vedno bolj zbranemu sodelovanju.

V „Izjavi o krščanski vzgoji“ sv. oče Pavel VI. uvodoma pravi: „Sveti vesoljni cerkveni zbor skrbno razmišlja o odločilnem pomenu vzgoje v človekovem življenju“; in v 2. poglavju nadaljuje: „Vsi kristjani... imajo pravico do krščanske vzgoje... Tej vzgoji pa gre predvsem za to, da se bodo krščeni ob postopnem uvajanju v spoznanje zveličavne skrivnosti vedno bolj zavedli prejetega daru, da se bodo naučili častiti Boga Očeta v duhu in resnici, predvsem v **bogoslužnem opravilu**...“

In v št. 1-2 (1976) „Cerkve v sedanjem svetu“ piše Jože Vesenjak v članku „Maše z otroki“:

„Danes je eden glavnih naporov vseh različnih krščanskih

vzgojiteljev približati evharistično slavlje (mašo) otrokom in to čimprej in v vseh sestavinah. Že v nežni mladosti, ko so doživetja najgloblja in najtrajnejša, naj bi jo sprejeli kot nekaj **lepega, privlačnega, velikega in koristnega**. Naj bi jim prirastla k srcu, da bi se tudi v zrelih letih težko ločili od nje, ker bi jim pomenila osebno bogastvo.“

Sveta Cerkev je prva, ki se te važnosti povsem jasno zaveda. Zato je tudi Kongregacija svetih obredov na praznik Vseh svetih l. 1973 izdala „Pravilnik za maše z otroki“, ki v vseh podrobnostih obravnava vzgojne naloge za uvajanje otrok v skrivnost svete maše in daje konkretna navodila za maše ob njihovi navzočnosti.

Ni pa na tem mestu naša naloga niti namen, da bi se podrobneje seznanjali s tem Pravilnikom, čeravno je izredno pomemben in za vzgojo naše mladine kar — vitalne važnosti!

Omeniti želim le tiste njegove točke in v toliko, v kolikor se posredno ali neposredno nanašajo na navajanje otrok k sodelovanju v liturgičnem petju.

V že navedenem članku Vesenjak navaja tri glavne namene,

ki naj jih imajo „maše z otroki“:

1. — da bodo vedno raje hodili k maši, se je dejavno udeleževali, jo vedno bolj razumeli in vedno z večjim spoštovanjem sodelovali;

2. — da bodo iz maše želeli zajemati spodbude in moč za svoje vsakdanje življenje med tednom doma in

3. — da bodo vedno želeli biti povezani z domačim vernim občestvom in njegovim obhajanjem evharistije. — Tako članek.

K vsem tem trem prizadevnim namenom Cerkve prispeva po svoje tudi vprav liturgično petje, h kateremu moramo po malem in njihovi duhovni sposobnosti primerno navajati naše male in jih zanj pripravljati z vso potrebno razlago doma, v šoli in v cerkvi, da si ga korak za korakom prisvoje in se jim tako zbudi osebno doživetje razumevanja maše.

Čl. 30 omenjenega Pravilnika pravi (pri roki imam francosko izdajo v Documentation Catholique — št. 1/1974):

„Če naj petje zavzema pri vseh bogoslužnih slavljih posebno važno mesto, mu je še posebej treba na najrazličnejše načine dati prednost v mašah ob navzočnosti otrok, ker jih pač glasba še prav posebej privlači. Pri tem je seveda treba upoštevati značaj posameznih narodnosti in pa zmožljivost navzočih otrok samih.“

V naših okoliščinah, ko gre vendarle za otroke, sinove in hče-

re slovenskega „pevskega“ naroda, menda ne bomo niti najmanj dvomili o umestnosti njihovega navajanja k liturgičnemu petju!?

Otroku je že samo po sebi petje prijetno in svojsko. Kaj bi bile naše šole — brez petja!? Naše otroške prireditve — brez pesmi! S kakšno prisrčnostjo npr. otrok zvečer molitvico k angelu varuhu v mamičinem naročju zapoje!

Kako ganljivi so prizori v naših družinah na sveti večer, ko otroci ob jaslicah Jezuščku — zapojejo!

Kako da jih ne bi navajali tudi k petju v našem osrednjem bogoslužnem obredu — pri sveti maši!?

Če drugega ne, pomislimo samo to, da bo molitvico, ki se je je naučil na pamet, kmalu brezsmiselno „zdrdral“, dočim se mu pri petju posamezne misli besedila nekako same „vsiljujejo“ v zavest in predstavo. Posebej še seveda, če sta se mamica in očka potrudila, da sta mu vsebino molitvice nazorno prikazala in razložila ter mu jo pomagala „aplicirati“ v osebno doživetje; pa — sta mu morda pri petju še — sama pomagala.

Saj se pač otrokova religioznost razvija prvenstveno v „zglednem okolju“ odraslih, sredi katerih živi dan na dan svojo detinsko in otroško dobo, torej ob očetu in materi, v družini. Seme, ki

Celjski
grad

je bilo položeno novorojencu v dušo ob krstu, bo pognalo v avtentično krščansko rast, če bo življenje oseb, ki ga obdajajo, samo tudi avtentično krščansko! „Bese-de mičejo, zgledi vlečejo!“

Vsi ti osebni vplivi, na osebnih zgledih veljajo v polni meri tudi za otrokovo uvajanje in sodelovanje pri maši in — pri mašnem petju.

Če otrok v materinem naročju doma pred Križanim ali pred podobo Marije Pomagaj skupno opravlja jutranjo ali večerno molitev; če pred jedjo vidi, da se

oče pokriža in glasno kot družinski svečenik prosi nad pripravljene jedi božjega blagoslova: potem mu bo to prešlo v navado za vse življenje. Takisto bo „samo po sebi umevno“, da mu bo nedeljska ali praznična maša neizogibno opravilo, če bo že od detinske dobe v družinskem občestvu, z očetom in materjo hodil k maši. In isto velja za vse druge verske in bogoslužne dejavnosti.

In če bo videl in „slišal“, da tudi očka in mamica pri maši sodelujeta s petjem, se bo prav tako tudi sam pevaže vključil v

to občestvo, posebno še, ko mu bodo starši z razlago dali vzpodbudo! Ne vem pa, s kakšnim navdušenjem bo med mašo pel, če bo videl, da ata samo nekaj v brke mrmra ali pa se skupnega sodelovanja z vsemi navzočimi ne udeležuje in je takorekoč — osebno „odsoten.“

Če že nič drugega ne, vsaj na to pomislimo, kakšno veliko odgovornost z „opuščenim“ dobrim zgledom zagrešimo, ko smo vendarle nekaj trenutkov preje za začetek maše obujali kesanje in priznavali, da „smo tudi veliko dobrega — opustili.“ — Ali pa so bile tudi tiste besede — mehanično žebranje...!?

Povrnimo se k že omenjenemu prvemu pomenu, kateremu naj služi uvajanje otroka v sveto daritev!

„Da bodo otroci raje hodili k maši, se je dejavno udeleževali in jo vedno bolj razumeli in z vedno večjim spoštovanjem sodelovali.“

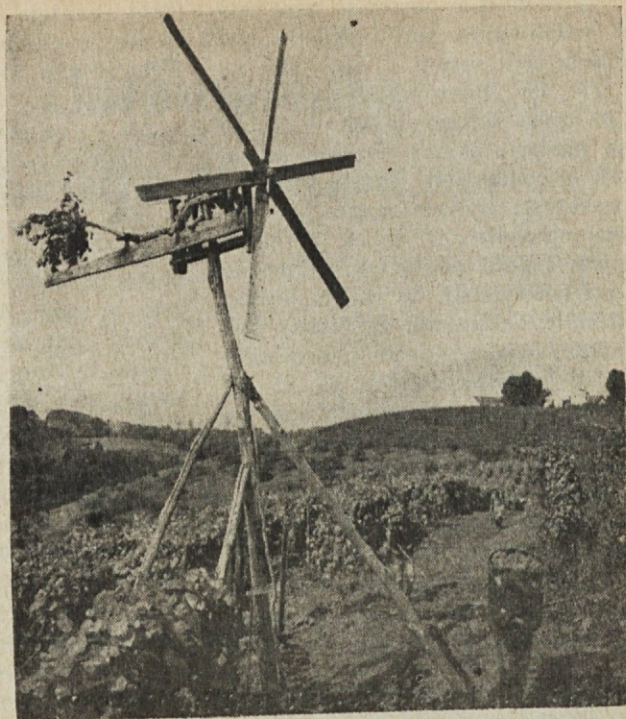
Vsi, ki imajo opravka z otrokovo versko vzgojo, se morajo z vso resnostjo in odgovornostjo v vesti zavedati te naloge! Pred očmi imam predvsem naše tukajšnje zdomske razmere, katere več ali manj vsi dobro poznamo. Vsi so poklicani, vsak na svojem mestu: oče, mati, katehet, šolski tečaj! Vsakteri na svojem področju, vsi pa v istem cilju! Brez dvoma imajo pri tem važno nalogo naši šolski tečaji! Nikakor ne mislim stavljati zahteve, da naj bi

mašne pesmi ali bogoslužne speve in vzklike morali učiti — starši! To je naloga pevskih ur v šolskem tečaju! Starši so le poklicani, da pri maši vzgajajo — s svojim zgledom! Šolskim tečajem oz. učiteljem petja pa je za učenje bogoslužnega petja neobhodno potrebna intimna koordinacija z dušnopastirskim predstavništvom oz. katehetom.

Brez dvoma bo otrok „rad šel k maši“, če bo — svoji pameti primerno — vedel, zakaj in čemu. Če ga bomo zjutraj „vrgli iz postelje“, ker „mora k maši“, bo vsa stvar seveda zelo klavrna; in če se bo pri maši v klopi dolgočasil ter bingljaje z nogami čakal konca, bo seveda še klavnnejše.

Otroka moramo — ponavljam: njegovim duhovnim sposobnostim primerno — prepričati, da je tudi on integralni, nenadomestljivi sestavni del vernega občestva pri maši, z očkom in mamico, z bratcem in sestrico, s prijatelji in znanci, pod vodstvom mašnika — g. kateheta. In da tudi zanj veljajo pri današnji maši Jezusove besede: „Pustite male k meni!“; pa da ga Jezus na oltarju pričakuje, da bo skupno z odraslimi tudi on molil in pel; pel z veseljem, ker ga ima Jezus rad.

In kako bi otrok k maši ne vzpodbujala in gnala zavest, da bodo npr. danes sodelovali s to ali ono pesmijo, ki so se je v šoli nalašč za to priložnost naučili; ali da jih prav danes čaka

Klopotec
v
Slovenskih
goricah

ministrantska služba!? Da je njihovo sodelovanje sestavni del evharističnega slavlja, pri katerem bo Jezus sam navzoč in torej takorekoč — čaka nanje!

V št. 7-8 (1975) „Cerkve v sedanjem svetu“ je o osebnih izkušnjah pri farnih mašah s sodelovanjem otrok napisal župnik, da mu je bilo v veliko zadoščenje, ko so po taki maši starejši priznavali: „Tako lepo pa še nikoli ni bilo kakor danes.“

Pravilnik za maše z otroki predvideva razne mašne oblike; govori o mašah, pri katerih imajo

večino odrasli, a so navzoči tudi otroci; in o takih, ki so izključno za otroke ali pri katerih imajo otroci večino. Za naše razmere pač v glavnem praktično prihajajo v poštev naše skupne slovenske maše, pri katerih so otroci vključeni v občestvo z odraslimi.

„Pravilnik“ z vso jasnostjo in odločnostjo daje navodila za vestno prizadevanje starejših, da se navzoči otroci postopoma navešajo v sodelovanje in da jih versko občestvo pri sv. daritvi — njih zmožnostim primerno — tudi upošteva.

In za takšno postopno uvajanje v sodelovanje malih imamo pač dovolj priložnosti.

Čl. 17 „Pravilnika“ pravi, da „je treba skrbno paziti na to, da se navzoči otroci ne bodo počutili zapostavljeni zaradi njihove nezrelosti za sodelovanje pri svetem opravilu...“ In čl. 18 nadaljuje: „Zelo veliko more prispevati koristnosti, če malim prepustimo posebne naloge, kakor prinašanje darov, petje posameznih petih mašnih delov.“ In čl. 22 še ponavlja: „Vso pozornost je treba posvetiti skrbi, da mlade pritegnemo k aktivnemu sodelovanju s pripravami pred mašo, s petjem med mašo, s prinašanjem darov in z drugimi dejanji, ki so v navadi med določenim verskim občestvom. Vsa ta udeležba pa bo brez smisla in sadu, da, utegne biti celo v škodo, če bo ostala le zunanja, če ne bo nič prispevala k otrokovemu notranjemu doživetju.“

Iz osebne izkušnje lahko z velikim zadoščenjem zatrdim, da je uspeh za sodelovanje npr. v petju zagotovljen, če so otroci s primerno razlago pripravljeni med učenjem mašnih pesmi ali vzklikov.

In ali niso npr. med mašo vsi navzoči obilno „pripravljeni“ na poslušanje božje besede, če količikaj zbrano pred evangelijem zapoje iz Mihelčičeve „Lahke slovenske maše“: O Jezus, govori, poslušam! Tvoja beseda uči me, Tvoja beseda varuje me zmot,

Tebi verujem. Tvoja beseda svari me, Tvoja beseda kaže mi pot, Tebi sledim. O Jezus, govori, poslušam! —

Ali — če pred obhajilom zapoje Gačnikovo „Oltarna miza“ (iz „Mavrice“ št. 4/1973):

„Miza, okrog nje so zbrani dvajstero in med njimi Jezus. Na belem prtju je vino in kruh. — 'To telo je moje, kri za vas prelita', govori jim Jezus. V kruhu je Jezus, v vinu je Bog. — Ob oltarni mizi zbiramo se verni in med nami Jezus. Na sveti mizi je hrana za nas.“

Saj so v pristrčno preprosti melodiji izpovedali z jasno besedo vse, kar je treba, da vredno prejmejo božjo besedo in božjo hrano!

Prepričani bodimo, da taka pesem otrokom — in z njimi vsem navzočim odraslim v polni meri izpolni, kar določa čl. 55 „Pravilnika“, da „naj vsa navodila služijo v srečanje otrok z Jezusom in ob Njem z nebeškim Očetom.“

Naj to razmišljanje o naših malih, ki so naš up in nadeja za bodočnost in za katerih vzgojo smo odgovorni, sklenemo z besedami iz čl. 11 v „Pravilniku“, ki pravi:

„Krščanska skupnost, ki z življenjem izpričuje sveti evangelij, ki živi v bratski ljubezni, ki aktivno slavi Kristusovo skrivnost, je najboljša šola za krščansko in bogoslužno vzgojo svojih otrok.“

prof. Božidar Bajuk

Zgodba zlatomašnika mons. Leona Kristanca

Operacija

Že tam v poletju sem čutil pri tako enolični in 800-kalorijski prehrani, da z želodcem ni vse v redu; vedno hujše so postajale bolečine. Ob preselitvi v Spittal sem to omenil dr. Fr. Pucu; tudi on je bil „zavodar-fižolar“. Poslal me je k specialistu, ki je roentgensko ugotovil velik čir — ulcus duodeni — in svetoval čimprejšnjo operacijo. Brez denarnih sredstev sem se obrnil do dobrih usmiljenk na Salzburškem; prišlo je povabilo, naj kar pridem — „dobrodošel.“ Po dogovoru s kolegi sem na drugo adventno nedeljo — hkrati praznik Brezmadežne — opravil glavno božjo službo in se poslovil. Popoldne sem se odpeljal ter že pod večer prispel v Schwarzach — St. Weit. Dve sestri sta me pričakovali na kolodvoru in mi odvzeli borno prtljago. Po 10 minutah smo že bili pred samostansko cerkvijo, posvečeno Brezmadežni. Velik praznik je bil; meni je večerja zelo dišala, pa sem moral biti skromen, da niso bile bolečine še hujše. Sestre so že vse same uredile z zdravniki in, ko sem se malo okrepil, tam sre-

di posta, sem srečno prestal še tisto nevarno operacijo. In že so mi dobre usmiljenke ponudile službo kurata na njihovi pristani v nekdanjem gradu Schöenberg kar visoko v hribih, kjer sem v začetku maja 1948 nadomestil kolega Koretiča, ki je odšel na podobno mesto v Salzburg. Lep kraj, že v planinah, le ostarele sestre in občinsko zaveetišče za lahko umobolne.

Ker ni bilo upanja na vrnitev v domovino, sem se tudi jaz odločil za emigracijo v Ameriko. Dobri škof Rožman mi je oskrbel sponzorja, nadškofa v San Franciscu. a sem imel smolo. Zaradi pokvarjene roke na ponovne prošnje nisem mogel dobiti vselitvenega dovoljenja. Še sem poskušal in slučajno je bil v uradu zelo surovega konzula ameriški vojaški kaplan in se mi je posrečilo, da ga je on omeščal, in v 14 dneh sem moral biti pripravljen za transport, v katerem so bili tudi kolegi Starc, Žitko, Kozina in Pirc. Pa je bila zopet smola: ko smo prispeli v taborišče Grohn pred odhodom na ladjo v Bremen, so kolegi bili dodeljeni za transport v New Orleans, jaz in le eden slovenski graški dijak-begunec pa med samimi Judi begunci proti New Yorku; zaman je bila vsaka prošnja. Ko smo po strašni in razburkani vožnji z vojaško ladjo le srečno prispeli v zavetje kipa „Svobode“ pred New York, me je čakala zopet smola. Zadnja vselitvena komisija je ugotovila na pregledu listin, da mi je bilo dovoljenje izdano nepostavno, ker sem 35% invalid, „katerih imajo že sami dovolj“ — da me bodo poslali nazaj — Avstriji sem se odpovedal — v Titovino! Takrat sem molil: „Sv. Jožef, duše v vica, angelček varuh, sedaj pa po-kaži, kaj znaš!“

In uspeli so, zadihal sem svobodo. Ko sem se preko Clevelanda — tam sem se ustavil pri bratu, tudi emigrantu, le nekaj dni — z vlakom le srečno pripeljal v daljno Kalifornijo v San Francisco, me je tam čakala zopet smola. Nevešč angleščine — ko že ni bilo več upanja za emigracij-dovoljenje, sem z učenjem angleščine prenehal — sem vseskozi shajal z nemščino, sem na kolo-dvoru dobil že meni določenega župnika, ki me je pričakoval pri vratih s kuverto z mojim imenom v roki. Ko me v kolarju zagleda, se mi smeje približa: „Ego tuus parokus.“ Srečno sva dobila mojo borno prtljago in jo naložila v avto in po dveurni vožnji sva srečno pozno v noč privozila v majhno mestece Campbell pri San Joseju. Majhna cerkev, še manjši farovž; bil je lesen. Dal mi je stanovanje v sobici, kjer niti za mizo ni bilo prostora. Kolegi so bili nastavljeni po farah kot „drugi kaplani“, jaz najstarejši k irskemu župniku; bil je nekaj let mlajši od mene. Takoj sem čutil, da sem nezaželen. Bilo je tik pred praznikom Kristusa Kralja. Takoj je upeljal tretjo nedeljsko mašo; prvo je opravil sam, ostali je prepustil meni in je on pridigal; tudi vse pete maše je meni prepustil. Že tisto nedeljo sem obe peti opravil; pevci so bili veseli, on je bil brez vsakega posluha. Bil je še kar prijazen in uslužen; govorila sva v „latinščini,“ s slovarjem v rokah in z

znaki. Med tednom je bil večinoma odsoten, bil je športni ribič in lovec. Gospodinja je pa bila svoje vrste; dobil jo je na brezposelnem uradu. Kadarkoli je prinesla na mizo in sem bil sam, je godrnjala. Bila je močna in mojih let. Nekoč me je celo nazvala s prostaško psovko. Samo pogledal sem jo, da razumem. Po možnosti je tudi ona rada pila „hajbol“ in se je nekoč spozabila, da mi je isto rekla celo v pričo župnika. Pogledal sem ga in je prebledel ter rekel: „Margy, be silent“ in ona je godrnjaje odšla. Povedal, sem mu, da je moja mati bila mama enajstih in da takega poniževanja ne morem trpeti. Ker se je isto zopet ponovilo, sem bil že skoro odločen, da grem k škofu, pa je tisto sama preprečila.

Župnik je oznanil sejo farnega odbora Vincencijeve konference, pa na njo pozabil; vsi so prišli, le on je bil odsoten. Predsednik — upokojen policaj — je želel zapisnik sej. Segel sem, da bi odprl njegovo pisalno mizo, katero sem večkrat uporabljal, pa je že privršala „Go away, you son of bitch!“ Spogledali so se. Mož jo prime za roko, spoprijela sta se, je pa isto še njemu vrgla v obraz. Odrinil jo je in se je jezno umaknila v kuhinjo. Gledali smo se, jaz sem se jim nasmehnil, zmakevali so z glavami ter mi enoglasno zatrdili: „Jutri je boste rešeni.“ Pozno v noč se je župnik vrnil. Ko sem šel v cerkev,

zjutraj, je še spal. Po zajtrku, katerega je molče prinesla, so prišli štirje možje in zahtevali takojšen njen odhod ali pa bodo šli k škofu in bo še on šel za njo. Nejevoljen jo je takoj odslovil. Obema je bilo nerodno; šele po par tednih je prišla naslednica, mlajša, ki pa je bila res dobra „Marta.“

Kaplan v bolnišnici

Ko sem po dobrem letu že upal nastopiti s kratko pridigo in sem v cerkvi tudi sam že vse opravil, sem bil proti pričakovanju predstavljen in nastavljen za kaplana v bolnišnici usmiljenk. Lepa in moderna bolnišnica (310 postelj), kjer sem vzdržal 5 let in pol; dobra šola za mojo angleščino, katere sem se učil le v obsevanju z ljudmi, za potrebno šolo ni bilo prilike. Zdravstveno se tudi nisem še dobro počutil; bilo je malo počitka in biti sem moral v vedni pripravljenosti. In — pod žensko komando; sestre so bile vse zelo uslužne, le prednica je bila zelo zahtevna, češ: naš kruh ješ.

Spet na župnijah

Kar vesel sem bil, ko sem bil po dobrih šestih letih predstavljen v veliko mesto Oakland ob morju, k zelo mlademu župniku — še v kloster je ušel k cistercijancem, pa ni zdržal in se je po dveh tednih že vrnil. Dobro sva

orala. Na novo zidano cerkev je bil ponosen in sem v svoje in njegovo veselje napravil zopet prav lepe jaslice; vse stroške je plačal. Šel sem k zdravniku specialistu in je na moje in svoje veliko začudenje ugotovil TBC. Bilo je — čast Bogu! — šele v začetku, pa tako nevarno, da je zdravnik sam pisal škofu, da moram v Isolation in potem na podeželsko faro. Tisto me je potrolo, pa mi je zdravnik dajal korajžo in vso pomoč. Dolgih 10 tednov sem prebil po dobroti rojaka dr. Fr. Knifica, salezijanca, ki je bil takrat ravnatelj na njihovem zavodu blizu obmorskega mesteca Santa Cruz. Škofija je naročila župniku, da mi je dajal mesečno plačo in mašne intencije. Pod skrbnim vodstvom dobrega zdravnika in v družbi dobrega rojaka (iz Tupalič — Predvor — doma) sem se izmazal in bil nastavljen zopet k mlajšemu župniku Ircu, ki je pravkar pozidal novo, zelo prostorno cerkev; gospodinja je bila vdova, svojevrstna, pa smo kar shajali. Sosled je bil mizar in član Vincencijeve konference. Ko sem omenil, da bi v tako cerkev pristajale primerne jaslice, so vsi soglašali. On je stopil do župnika, ki je bil voljan dati le dovoljenje. Naredil sem prav lepe, majhne; ženske so jih dale po srečkah v razprodajo in je še toliko ostalo, da sem kupil še nekaj potrebnih oblek za ministrante. Jaslice (ki pi 46 cm) so bile vsem všeč, ce-

lo njemu in jih blagoslovil pred polnočnico.

Po lepih 4 letih sem bil predstavljen na veliko faro El Cerito, zopet k župniku Ircu; par let mlajši je bil, lovec in jahač; mojega prihoda ni bil nič kaj vesel. Fara je imela po dva kaplana in veliko farno šolo, poučevale so sestre Irke. Že pozno v jeseni sem se poslovil in dobri farani so mi ob slovesu poklonili lep kelih in veliko škatljo mizarskega orodja. Ko sem si udomačil novo stanovanje, je kolega opazil na steni sliko jaslic in me je že silil, da bi še tam napravil podobne. Ko sem mu rekel, da radevolje — moja obljuba v Leonišču — le on naj uredi z župnikom in preskrbi denar, je rekel: „To je moja skrb, kar misli na to.“ Župnik je pristal šele pred praznikom Brezmadežne, ko je ves potreben les še večinoma rasel v daljni gmajni. Dobri fant, konvertit, je prevzel vso skrb za faro in zadnjo adventno nedeljo je betlehemska pokrajina s smrečicami in z mogočnim obzidjem v ozadju že bila na svojem mestu v ospredju velikega oltarja. Župnik je bil tako „vesel“, da je prepustil polnočnico kolegu, sam jo je opravil v kapeli sester, katere bi pa bile rade videle polnočno procesijo otrok s sv. Družino pred jaslice, katero so po moji zamisli one pripravile.

(Bo še)

kaj pravite?

Sv. pismo in katoličani

Pred nedavnim mi je neka go-spa — protestantska propagandistka — ponudila sv. pismo in sicer zastonj. Da je ne bi užalil, sem ga sprejel. Sicer je pa res, da do sedaj biblije sploh imel nisem. Zapletla se je hkrati tudi v kratek verski pogovor z menoj. Rdečica mi je silila v obraz, ko sem si moral priznati, koliko nje-no svetopisemsko znanje presega mojega. Jaz komaj kaj vem o njem. Sicer pa nas do pred kratkim duhovniki niso navajali posebej k branju sv. pisma. Ali nas protestanti res prekašajo na tem polju?

Res je, da so protestanti moč-ni — vsaj na videz — v pozna-

nju svetega pisma. Pravim — vsaj na prvi pogled. Pri natančnem poizvedovanju se potem pri marsikom pokaže, da pozna samo nekaj stavkov iz biblije, a zna te dobro uporabljati in vzbujati vtis, kakor da pozna celo biblijo malo manj kot na pamet.

Vendar moramo iskreno priznati, da so vsaj do nedavnega protestanti redno bolj brali sv. pismo kot katoličani. In ga zato tudi bolje poznali. To predvsem zato, ker je sv. pismo zanje edini vir spoznanja božje besede. Ne poznajo cerkvenega učiteljstva, ki bi Kristusov nauk avtoritativno razlagalo. Imajo le pastore, neke vrste uradne učitelje, ki pa niso duhovniki (protestanti namreč nimajo posvečenega in zatorej pravega duhovništva), katerih glavna naloga je, da razlagajo sv. pismo. A vsak pastor je pri razlagi več ali manj navezan sam nase. Razlaga ga pač, kakor ga najbolje zna. Zato pa je v protestantizmu toliko sekt, ker tudi važne besede sv. pisma večkrat zelo različno razlagajo.

Mi katoličani pa verujemo, da je Kristus za širjenje svojega nauka in za delitev sadov svojega odrešenja ustanovil Cerkev. Tudi sv. pismo nove zaveze je nastalo šele znotraj Cerkve in so posebej evangeliji nič drugega kot zapiski prvega krščanskega pouka, kateheze bi rekli s tujko, ki so torej nastali na pobudo

apostolov in njih neposrednih sodelavcev. Torej je bilo najprej oznanjanje božje besede, šele potem se je ta beseda napisala.

Seveda imamo katoličani sv. pismo v veliki časti. Vendar za katoličane sv. pismo ni edini vir razodetja, kakor je to za protestante. Saj sam sv. Janez pravi, da bi knjige vsega sveta ne mogle obseči nauka Kristusovega, da je torej v evangelijih zapisano le prav malo tega, kar je Kristus delal in učil. Mnogo večji del se je ustno, po oznanjevanju, širil med ljudstvom — kar imenujemo apostolsko izročilo. Kristus je ukazal apostolom, naj oznanjajo nauk. Ni jim izrecno naročil, naj spišejo evangelije in naj jih potem delijo med ljudi. Vajnejše je direktno in osebno oznanjevanje Kristusovega nauka.

Potem pa tudi — dolga stoletja so bile knjige, tudi sveto pismo zelo redka in draga stvar. Le najpremožnejši so si ga lahko nabavili. Šele z iznajdbo tiska se je biblija začela hitreje širiti. Če pa upoštevamo še drugo dejstvo, namreč da so pred kratkim znali brati le malokateri ljudje, potem je razvidno, da je večina ljudi bila in še bo za svoj krščanski nauk navezana na živo oznanjevanje misijonarjev in duhovnikov, ne pa na branje sv. pisma.

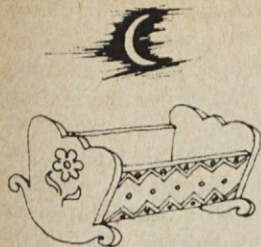
In kar je morda glavno: Ni dosti sv. pismo brati, treba ga

je tudi pravilno razumeti. In za pravilno razlaganje svojega nauka je Kristus dal oblast in nalogo samo svoji Cerkvi in v njej uradnemu učiteljstvu škofov pod vodstvom papeža. Sv. pismo ni namreč vedno lahko umeti. Le pomislimo, da so se vse krive vere opirale na sveto pismo — in vendar so bile krive. Napačno so razlagale sv. pismo, ker niso vprašale cerkvenega učiteljstva, ki bi jim edino moglo prav razložiti težka mesta — za to ima Cerkev posebno pomoč sv. Duha. Da pa je sv. pismo res težko na nekaterih mestih, je tožil že sam sv. Peter. V svojem listu piše, da so nekatera mesta iz Pavlovih pisem težkoumljiva in so povod, da nekateri ljudje napačni nauk učijo in sicer sebi v pogubljenje. Če je Peter tožil, kaj bomo dejali šele mi! Dva tisoč let pozneje!

Beri torej sv. pismo, a ne brez Cerkve, ki ti to pisano božjo besedo razlaga z živo besedo in ti tako jamči, da ga pravilno razumeš, in da ti ne bo v pogubo, ampak v zveličanje!

dr. Alojzij Kukovica

Pomen svetega pisma za življenje po veri opisuje sv. Pavel takole: „Vse od Boga navdihnjeno pismo je koristno za pouk, za prepričevanje, za poplajševanje in za vzgojo v pravičnosti, da bi bil božji človek popoln, za vsako dobro delo pripravljen“ (2 Tim 3, 16. 17).

v družini

Narte Velikonja

AMERIKANCI

Kako jih je čakal! Prihajali so iz Amerike na obisk. Sin, ki je bil še deček, ko je odšel s stricem, snaha Američanka, ki je nosila klobuk, trije otroci, podobni očetu kakor krajcar krajcarju. Pri-dejo! Eden je šel, vrača se jih pet. Pisali so, da se pripeljejo. Pripeljejo kakor visoka gospoda! Biló mu je tesno pri srcu. Kaj bo rekla snaha Američanka nje-

Pisatelj Narte Velikonja, ki so ga komunisti obsodili na smrt in ga 25. 6. 45 na pol hromea umorili

mu starcu in hiši in vasi? Vsega dobrega je vajena v daljnem velikem svetu, pa bo prišla na kmete in se ji ne bo znal prav obrniti. Nerodno se mu je zdelo in prestopical je vrh hriba ter čakal voza.

Sonce je stalo že precej nizko nad Čavnom in velike sence so se počasi plazile v nasprotno reber. Starec je napenjal oči. Po cesti so lezli z lesom obloženi vozovi nizdol, dva voza sena sta se pomikala navzgor, avtomobil je prašil in obiral ride in doline, kakor da drevi po steklu, le voza, voza ni bilo nobenega.

„Morda pa so bili trudni in ne pridejo nocoj,“ je ugibal. „Kako si nepočakljiv in nestrpen!“ se je karal. „Zvečer se ne bodo vozili.“ Že se je dvignil, da bi se vrnil, ko je prisopihal Tonček, najstarejši sin sina gospodarja.

„So že prišli!“ je dahnil v eni sapi. „Vsi!“

„Ali peš?“

„Ne,“ si je obrisal fant potno čelo. „Z avtomobilom!“

„Z avtomobilom!“ je ponovil starec. „Vidiš, da nisem pomišlil!“ Skoraj sram ga je bilo in zadelo ga je prvi hip neprijetno. Mimo jih je pustil in ga ni bilo doma, ko so prišli. Iskali so ga, oči so vpraševale, on pa se jim je umaknil. Nič več ni tako, kakor bi moralo biti. Čisto drugače je, če koga pričakaš, kakor pa da te ni, ko se te vsi nadejajo. Za tisti hip gre, za tisti neprecenljivi prvi hip. In zdaj se bo moral opravičevati — vnukom Amerikancem in snahi, ki je vaje na, da gre vse gladko; opravičevati pri snidenju, ki mora biti brez vseh neprijetnosti. Zavedal se je, da nekaj ni prav. Ni prav! Ne, ni prav!

Počasi, molče in mrkó razmišljujoč je stopal navzdol. Ni še dospel na cesto, ko je puhnil pod njim avtomobil. Ustavil se je in preden se je starec zavedel, je stal pred njim sin Amerikanec.

„Kar naložili vas bomo, da ne boste hodili!“ je valil po ustih z nedomačim glasom in krepkó poljubil očeta.

„Čakaj, čakaj, da si te ogledam!“ se je v prvem razburjenju in presenečenju stisnil starec, ki mu je bilo poljubljanje nekam nerodno. „Cel gospod si! Niti spoznal bi te ne!“

Sin se je smejal, ga potisnil v voz in švignili so proti domu.

„Da si se pripeljal z avtomobilom!“ je začel oče. „Mislim sem, da kočija —“

„Pri nas se vozi vse z avtomobilom,“

je samozavestno poudaril sin. „Konji so prepočasni!“

„Da, da, prepočasni,“ je kimal starec in se polagoma domišljal, kako je sin vso stvar prav za prav imenitno izpeljal. Nič se mu ni treba opravičevati in prvič v življenju se vozi s sinom Amerikancem v avtomobilu. Da, s sinom, ki je prišel iz Amerike! Ponovil si je to misel in nejevolja mu je kopnela iz srca. Rad bi bil še vprašal po snahi in vnukih, pa so se že ustavili pred hišo.

Družba je sedela zunaj pri mizi. Snaha je imela pristrižene lase, svilene nogavice in kratko obleko. V hipu jo je premeril njegov pogled. Otroci so čebljali okoli nje nerazumljive besede.

„Doben dan!“ ji je nekako nerodno ponudil rokó. Bolj je bil v zadregi, ko pri izpraševanju. Snaha se je glasno nasmejala in zmajala z glavó. Rekla je nekaj, česar ni razumel. Nato so se usuli okoli njega otroci, mu podajali roko in žuboreli v neznanih glasovih.

„Dober dan, dober dan!“ jim je segal v roke in otroci so ponavljali:

„Toper tam, toper tam!“

„Kako ti je ime?“ je vprašal zadnjega, petletnega kodrolaščka, ki so se mu nasmihala lica in očke od žive razigranosti.

Otrok je čudno strmel vanj, v zadregi pogledal očeta in mater in se naglas zasmejal.

„Ne razume vas,“ je dejal sin

in nekaj rekel otroku. „Ne razume vas.“

Otrok je prikimal in pogledal dedu v oči. Čudno usmiljenje in opravičilo je bilo v njegovem pogledu.

„Tom.“

„Tom, pravi,“ je tolmačil sin. „Ne razume vas.“

„Da ne razume po naše?“ se je zgrozil oče. Tesno mu je leglo okoli srca. „Da ta tvoj rod ne razume po naše? Kako naj se menim z njim starec, kako oni z menoj, če ne znajo po naše?“ je hitel v neznani bolečini.

Sin se je smehljaj in očitno v čudnem veselju pripovedoval stvar ženi, ki se tudi smejala.

Očeta je ta smeh razdražil. „In vama je to smešno!“ je poudaril. „Vama je to smešno! Stojim tu med malimi kakor koklja, ki je izvalila piščance in race, in so ji race, del zaroda, ušle v vodo. In ljudje stoje na bregu in se ji smejejo!“

Čutil je, da so mu storili nepopravljivo krivico in bil je nesrečen v globini srca.

„Da me zdaj tile otročiči, moja kri, ne razumejo!“ Sin se je ob teh besedah zresnil, kakor da ga je zbadlo in je ves v zadregi stopil k očetu.

„Pa ne mislite resno?“

Oče se je zravnal in bruhnil kar besen od strašne užaljenosti.

„Vama je za šalo, tebi in ženi, a da sta meni to storila!“

Starec se je skrivil od muke, ki mu je grabila srce. Čutil se je

osmešenega, strašno osamljenega in za nekaj, česar se je naprej veselil, opeharjenega. Da so mu odtujili otroke! Da se ne more pogovarjati z njimi! Za maline je vedel in jih čuval zanje, za lešnike, za jazbino in divje golobe in polšino v stari bukvi in vse.

„Glejte, oče,“ je opravičeval sin, „glejte, saj znajo angleški jezik, ki obvladuje ves svet. Povsod ga govore. Kamor pridejo, jih razumejo.“

„Samo jaz ne!“ je trpko pripomnil starec.

„To je res — a to je za nekaj dni. V svetu pa bodo govorili angleški. To jim bo koristilo v življenju.“

„V življenju! Da; a na to, da z menoj ne bodo mogli govoriti, s tvojim očetom, na to nisi pomislil. Kako naj jim povem, kaj je polh? Da, kaj je polh—“

„Oh, ne bodite sitni!“ se je vmešal najstarejši sin gospodar. „Čisto otročji —“

„Da, otročji!“ je pograbil besedo. „Otročji: prav to. Na to ni nihče pomislil, da se ne bom razumel z otroki. In da se ti ne bodo razumeli,“ je kazal na domače bosopete umazance.

„Name nisi mislil pri svojih otrocih, zatajil si me pred njimi. In zdaj sem koklja z mešanim rodом in stojim na bregu, ko so mi ušle račke v vodo, in ne morem svoji krvi povedati, kaj je polh.“

Starec je ves beden in žalosten opletal pred sinom, ki ga je začu-

deno gledal in ni doumel njegove bolečine.

„Da se bodo zgovarjali z vsem svetom, si poskrbel, da bi pa meni in vsem tem rekli besedo po naše, na to nisi mislil. Kakor nisi mislil, da ne bom čakal avtomobila, kakor si na vse drugo, kar je naše, pozabil in niti sam ne veš več, kaj je polh.“

In preden so se zavedeli, je pograbil Tončka za roko in se potrto obrnil.

„Pojdiva — midva se bova razumela!“

In šla sta po ozki stezi čez hribček, po gazi skozi rumeno pšenico. Tonček je drobil med debli, starcu so se igrali v vetru dolgi sivi lasje na tilniku.

„Ti boš zmeraj name mislil!“ je stisnil vnuku roko, da ga je zabolelo.

„Bom, oče!“ je zvesto in vdano drobil ob njem bodoči gospodar. „Bom, oče!“

In kakor prisega je leglo vnuku v dušo, vnuku, ki je hodil med domačimi hišami, ki je drobil skozí domačo pšenico.

Ave Maria

Ave, Maria — Zdrava, Marija!
V somrak sladka zveni melodija,
spet v pokoj in sanje zagrinja,
teža dneva v pozabo izginja.
Ave, Maria — Zdrava, Marija!

Zdrava, Marija!... Svoj plašč razpni
tiho mi čez srce in oči.
Mirno kot otrok pod njim naj zaspim,
v varstvu tvojem se srečno zbudim.
Ave, Maria — Zdrava, Marija!

Zadnji večer mi nekoč bo prihajal,
mrak me grozeči bo smrti obdajal.
Milostno name tedaj še ozri se!
Zadnji pozdrav moj na Tebi glasi se:
Ave, Maria — Zdrava, Marija!

V večnosti kadar oči odprem,
Tebe naj v slavi nebeški uzrem,
pevam naj z angeli večnost Ti vso
pesem, ki nikdar ji konec ne bo:
Ave, Maria — Zdrava, Marija!

Ksaver Meško

ZA MLADINO

SLOVENŠČINA – KAJ JE TO?

„V začetku je bila Beseda“ — pričenja sv. Janez svoj evangelij. Vsako človekovo dejanje se izkristalizira najprej v misli in najde izraz v besedi. Človek jo sprva oblikuje v sebi, nato pa po njej posreduje svojo misel drugim. Komu?

Najprej tistim, ki so mu najdražji, potem vsem bližnjim in končno bi rad z besedo zajel ne le človeštvo svoje generacije, temveč tudi bodočih generacij. Za besedo, ki je nosilka človeške misli, ni namreč ne zemljepisnih ne časovnih mej.

Nobena skrivnost ni, da si za ljubljenci radi izmišljajo svoj lastni „jezik“, to je, dajejo določenim besedam pomen, ki ga poznajo le oni. „Razumeti se“ in „ljubiti se“ ima skoraj isti pomen. „Janez in Micka se razumeta“ — pomeni, da se imata rada. In ker se hočeta med seboj razumeti še bolj kakor z drugimi, zraste poleg splošnega jezika med njima še poseben „jezik“, ki poveča zavest, da sta si blizu, da se „razumeta.“

Tudi družina ustvari svojo tradicijo, svoj način mišljenja in govora; smeje se pri istih spominih, pa se zresni, če se dotakneš z besedo nevede predmeta, ki jim pomeni nekaj posebnega. Oni se razumejo med seboj. Prav kakor posamezni kraji, kateri so razvili svoja narečja, ki so jim pripomogla k zavesti, da so neka posebna enota v narodu.

In narod? Narod je skupina ljudi, ki jih poleg drugih silno veže med seboj predvsem ljubezen do lastne skupnosti. Ta ljubezen, ki korenini v ljubezni do družine in do rodu, zahteva globoko medsebojno razumevanje, zahteva lasten, skupen jezik. Kako bi se „razumeli“ — brez lastnega jezika? Kdor zavrže svoj jezik, zavrže sredstva za globlje, tesnejše sporazumevanje s svojim rodом.

Jezik mi je potreben, da se sporazumem s skupnostjo, ki jo imam rad, ki jo imam za svojo. Če svojega naroda ne ljubim, potem res ne potrebujem jezika, čemu mi bo?

Pa bo kdo ugovarjal — saj govorimo isti jezik pa se vseeno tako radi prepiramo med seboj! Res se marsikdaj skregamo, a to so prepiri v družini. Gre za različna mnenja, kako urediti življenje v narodu. Vzrok večine naših nesporazumov je „ljubezen do narodne skupnosti,“ ne sovražstvo ali nerazumevanje zanjo. In da je v narodu manjšina, ki mu danes z nasiljem brez ljubezni vlada, ne pomeni, da čuti prav tako tudi večina. Nasprotno, ta večina „se razume“, govori isti jezik, pa najsi živi ob Srebrni reki ali ob Ljubljani.

Pogost ugovor je tudi: „Jaz ljubim le človeštvo!“ Na prvi pogled zelo mikavno, vendar — pa se sporazumi s človeštvom, če moreš. V kakšnem jeziku? Ostanesh nem. Človeštvo nima svojega jezika, govori le preko narodov in v njihovem jeziku. Le narodi, ki človeštvo sestavljajo, imajo svojo besedo — so živi! In kdor se hoče pogovarjati s človeštvom, se mora najprej „razumeti“ s svojim narodom. Esperanto — ni nikdar zaživel, ni pognal korenin — ker ga ni hranila ljubezen nobenega naroda.

Zakaj pa ne bi vsi govorili špansko ali angleško? Več ljudi bi nas razumelo. Ah, če je tako, zakaj pa ne kitajsko! Vendar, ali čutimo kitajsko? Ali bo človeški rod res obogatel, če ubijemo svoj jezik? Ali ne bi že takoj naslednji dan, potem ko bi ves svet govoril kitajsko, že iskali posebnih

simbolov in dajali besedam posebne pomene, da bi se rešili univerzalne kitajščine in se zaupno pomenili v krogu ljudi, s katerimi se resnično „razumemo“?

Jezik ima pa tudi zanimivo lastnost, da ni le neprestano oblikovan po človeku, marveč da istočasno človeka oblikuje. Vsak jezik — posebno še, če je razvit kakor slovenščina — ima svojo lastno logično zgradbo, ki jo je rod za rodom nagonsko in premišljeno dopolnjeval v skladu s svojimi prirojenimi in pridobljenimi lastnostmi. Ista jezikovna logika pa je tudi pomagala starejšem vzgajati otroke v posebni, narodu lastni miselnosti.

Slovenski rod je ustvaril slovenščino, slovenščina pa je istočasno pomagala oblikovati slovenski rod.

Gotovo ste opazili, kako skušajo totalitarizmi spremeniti ali vsaj vplivati na razvoj jezika. Hočejo spremeniti človeka, zato se lotijo jezika in v kolikor se jim je posrečilo vplivati na miselnost prebivalstva, se to odraža tudi v jeziku. Komunisti v domovini niso izjema. Ker zmaterilizirana vodilna manjšina ne ljubi naroda, se kaže to tudi v zanemarjanju slovenščine. — V zanemarjenem jeziku mrgoli tujk in lastni besedni zaklad pada v pozabo. Brez ljubezni — jezik gine, a dokler je še iskrica ljubezni do naroda — izginila ne bo.

In mi v zdomstvu? Sredi milijonskih mest, v katerih govorijo

stotine jezikov — imamo svoj jezik. Jezik Slovencev. Da postaja — na primer — slovenščina v Argentini skoraj nekaj dialekt, novo narečje na pisanem polju slovenskega jezika, naj nas ne moti, saj je znak, da je to jezik žive slovenske skupnosti, Slovencev, ki se „razumejo“ pod svobodnim nebom Južnega križa.

Seveda pa je jezik treba gojiti. Zakaj? Rekli smo že, da nas jezik vzgaja. V sebi ima globine, ki jih v naši vsakdanji uporabi niti ne slutimo. Dvojina, srednji spol, sklanjatve in spregatve, vsa izdelanost jezikovne zgradbe — oblikuje naš način izražanja, poglablja zmožnost mišljenja, disciplinira vso našo dejavnost. Slovenske lastnosti se dedujejo ne le preko slovenske krvi, morda še bolj preko jasnosti in zahtevnosti slovenskega jezika.

Ti, prijatelj, ki bi rad govoril le univerzalno kitajščino (španščino ali srbsščino), vedi, da tvoj otrok in tvoj bodoči rod, oropan slovenščine, sicer ne bo dobil za to še poševnih oči, a da bo sčasoma prav gotovo izgubil slovenski značaj. Se ti zdi, da slovenske narodne značilnosti niso doprinos k splošnemu duhovnemu in tvarnemu bogatenju človeštva? Če je tako, naredi narodni samomor in opusti jezik, ki ti je bil posredovan skozi tisočletja. Ga bomo pač govorili le tisti, ki se res „raumemo“ med seboj! Bolje bo tako. Naš jezik naj go-

vore le ljudje, ki ljubijo — naš rod.

Kaj je slovenščina? Je največja stvaritev slovenskega duha, najmočnejša vez slovenskih rodoljubov, pomemben doprinos našega naroda k mozaiku človeške kulture, kalup, ki oblikuje Slovence že tisočletja in ki ga isti rod skozi vsa stoletja neprestano izpopolnjuje, je beseda, v kateri korenini rod, ki jo poje. Je božji dar, ki nam je bil zaupan, da ga poneseemo skozi čas in preko sveta.

Mladi rod, ki si prejel življenje od slovenskih prednikov, ali imaš pogum sprejeti ta dar, ga hraniti, uporabljati, izpopolnjevati ter predati svojim potomcem?

Slovenec se ni nikdar bal sveta — tudi ti se ga ne boš!

Svet krog tebe je drugačen, a tudi ti imaš pravico do drugačnosti! Svet te bo spoštoval, če boš ostal zvest samemu sebi ter imel v časti svoj jezik, ki te bo družil preko vse zemeljske oble — s tvojimi brati.

dr. Marko Kremžar

MLADINSKA PROSLAVA V BUENOS AIRESU

OB 41. MEDNARODNEM EVHARISTIČNEM KONGRESU V FILADELFIJI

Dekleta in fantje, organizirani v Slovenski deklški organizaciji in Slovenski fantovski zvezi, so v nedeljo 1. avgusta ob začetku 41. mednarodnega evharističnega kongresa v Filadelfiji (ZDA) organizirali lepo evharistično proslavo v dvorani Slovenske hiše.

Pri proslavi so sodelovale s petjem „Slovenske mladenke“, ki jih vodi ga. Anka Savelli-Gaser, in „Mladinski pevski zbor“ iz San Justa pod vodstvom g. Andreja Selana. O Evharistiji in različnih vrstah lakote so govorili Irena Urbančič, Ivanka Makovec, Helena Urbančič, Marta Korošec, Marjanka Lenarčič, Pavel Fajdiga, Janez Rode, Andrej Rot in Franci Znidar. Proslave se je udeležilo nad 200 deklet in nekaj odraslih.

Tokrat objavljamo misli Ivanke Makovec:

Evharistija in lakota po razumevanju

Kakšen je čas, v katerem živimo? Odgovorov je mnogo. Današnji svet je brezbrizen, lahkomiseln, sebičen, razdeljen. Da, naš čas trpi tragiko razdelitve. Kje obstaja ta razdelitev, ni težko doumeti; le malo se ozrimo: že družina, ta mala, a najpomembnejša celica naše družbe, je marsikdaj razdeljena; in ta razdelitev je povod vedno večjih razdeljenosti: saj sami vidimo, kako boleče so razdeljeni narodi, rase, generacije, Cerkve...

Kakor nesrečnež čaka iskrico sreče; kakor bolnik hrepeni po zdravju in žalostni po tolažbi, tako tudi naš čas kliče po razumevanju, po edinosti, po ljubezni.

V današnjem svetu je dobrota marsikje izginila, z njo pa tudi veselje, zadovoljnost in varnost. Že v ožjih medsebojnih odnosih mnogokje manjka razumevanja: v družinah, delovnih skupnostih, med ljudmi iste vere in istega jezika.

Potreba po spravi je zelo jasna, ta sprava pa je mogoča le v ljubezni.

Tu nastane novo vprašanje: kakšna mora biti ta ljubezen? Dandanes vsak človek pojmuje ljubezen po svoji glavi, po osebnih potrebah; kako naj vemo, kakšna je prava ljubezen do bližnjega?

Sveti Pavel piše v svojem pismu Korinčanom: „Ljubezen je potrpljiva, je dobrotljiva, ljubezen ni nevoščljiva, se ne ponaša, se ne napihuje, ni prešerna, ne išče svojega; se ne da razdražiti, ne misli hudega, se ne veseli krivice, veseli se pa resnice; vse opraviči, vse veruje, vse upa, vse prenaša.“

Odgovor je popoln, izvršitev pa zelo zahtevna. Kako naj vse, popolnoma vse prenašam? Kako naj opravičim osebo, ki mi je toliko hudega prizadela? Kako naj tudi ne iščem koristi, ko vsi, ki živijo ob meni, delajo le

zase? Kako naj ljubim tako, kakor zahteva od mene moj Stvarnik in Odrešenik, ko pa se počutim — *sem* — tako krhka stvar?...

Evharistija ni posebna pravica ali nagrada za svete duše, marveč zdravilo za slabotna srca; je kot prizma, v kateri se blešče vse druge verske resnice in v kateri odkrivajo svoj sijaj in lepoto. Ko obhajamo Evharistijo, izpolnjujemo testament našega Gospoda: „Ljubite se med seboj, kakor sem vas jaz ljubil.“

Kruh, ki ga Jezus daje, nam daje moči za vsako dobro delo, moči zoper sleherno skušnjavo, moči, da prenesemo vse preizkušnje in obvladamo vse težave in zapreke. Če uživamo Jezusa na poti življenja, ne bomo omagali. Ako bomo obhajali Evharistijo kakor pravi božji otroci — vedno angeli miru po krščanski ljubezni — bomo kakor sonce v Lamartinovi pesmi, ki pravi, da čuti, kako je najbolj podobno Bogu, kadar more s svojimi žarki prodreti v votlino ječe in razveseliti jetnika, mu posušiti vsaj eno solzo! Tako bo v naših srcih v širokih zagonih utripala ljubezen, resnična Kristusova ljubezen, ki je iskrena in globoka, ki neredko meji na junastvo, ki se nanaša na Boga in od Boga prehaja na ljudi, da jih vse objame in združi.

Jezus pa je rekel: „Vzemite in jejte.“ Rekel pa je tudi: „Niste vi mene izvolili, ampak jaz sem vas izvolil in postavil, da pojedete in obrodite sad, in vaš sad ostane.“

Tu sta navodili in tudi rešitev za lakoto po razumevanju. Vse je pripravljeno, izgovoriti moramo le naš odločni in zavestni „DA.“

DRUŽINA

Še danes je družina živo srce človeške skupnosti in izhodiščna točka za vsakega mladega človeka, ki odhaja na lastno pot v življenje.

Vemo, da je današnja družina zelo prizadeta zaradi raznih zunanjih okoliščin, kot so na primer: pomanjkanje stanovanj, pretesna stanovanja, različni delovni urniki očeta in otrok. Družina razen ob nedeljah ne obeduje skupaj. Ni časa za skupna razvedrila, razgovore. Radio in te-

levizija sta vdrla v družino. Mnogo težav si povzročamo sami.

Kljub vsemu je še tako preprosta hiša lahko topel in prijeten dom. Ni pohištvo, pa če je še tako moderno, tisto, kar spremeni stanovanje v dom. Vsa oprema je le del, ki pomaga ustvarjati ozračje doma.

Dom mora biti prepojen z dobrotto, s prijaznostjo, s človeškimi čustvi, medsebojnim razumevanjem in skupnim zanimanjem vseh družinskih članov:

Da sta radio in posebno še te-

levizija razbila družino? To je res samo takrat, ko je družina preslabotna, da bi uporabljala televizijo samo kot sredstvo. To se pravi, da bi televizijski sprejemnik ugasnili ali ga sploh ne prižgali, kadar je program slab.

Kadar vlada v družini disciplina in osebno prepričanje, ima tudi televizija pozitiven učinek. Po njej zvemo, kaj se godi po svetu; pokaže nam nove stvari, je neki način razvedrila; razen tega nam da pobude za razgovore med starši in otroki.

V nekaterih hišah pustijo radio ali televizijo prižgano od jutra do večera, kakor da bi ju pozabili ugasniti. Ta ropot je kakor nekaj zvočni oblak, ki napolni hišo, ruši mir ter otopi srca. Ponekod uporabljajo radio le včasih, kot glasbeno razvedrilo; tam je njegova vrednost pozitivna in dobra.

Brez dvoma je, da imajo nekateri programi zaradi brezčutnosti in duhovne praznote na otroke in mladostnike negativen vpliv. Bodimo pametni! Ko pride ura teh nezaželenih programov, ugasnimo televizijo in stvar je v redu. Razen tega pišimo vodstvu programa; pojasnimo jim svoje mnenje, razložimo svoje želje. Prav je, da vodstvo zve za naše mišljenje.

Dokončna rešitev družine ni v tem, da se izgovarjamo in zvrčamo vso krizo današnje mladine na okolje, na televizijo, film in tisk. Bolj važno je v mladini vzgajati

voljo, da se bo sama odločila za pravo pot.

Vzdušje v družini, odnosi med starši in otroki, odvisijo od njih samih. Ni dovolj, da se jezimo in tožimo o pokvarjenosti današnjega sveta. Vzeti moramo nase odgovornost in soodločanje.

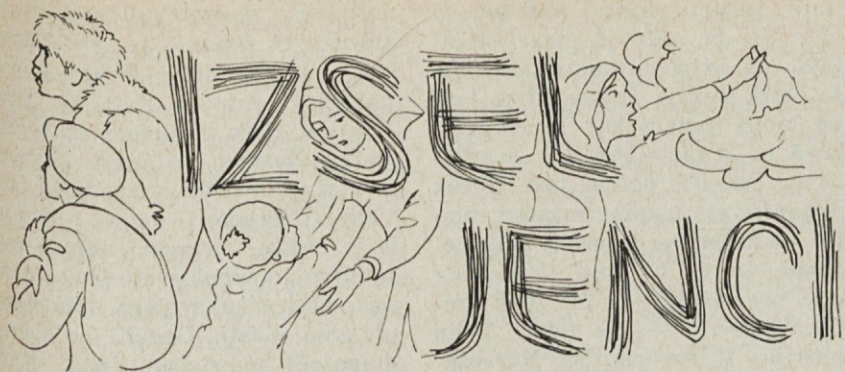
Ne moremo spremeniti sveta v enem dnevu, vendar pa moremo in moramo zavzeti svoje mesto v njem in pozitivno vplivati pri njegovi graditvi in razvoju.

Ne moremo spremeniti sveta v raj, moremo in moramo pa preprečiti, da ta svet ne postane pekel. Na ta način ga bomo lahko vedno uporabljali kot pot, po kateri hodimo k Bogu.

Italijanski pregovor pravi: „Če bi mladi znali in stari hoteli, ne bi bilo na svetu stvari, ki je ne bi mogli skupno izvršiti.“

V teh besedah zveni nekaj, kar bi moralo družiti mladino z odraslimi. Zvezo med zagonom mladih in zrelostjo dospelih ter medsebojno spoštovanje. To bi dalo kot sad dopolnilno ustvarjalnost tam, kjer se pogosto odpirajo globoki prepadi. Vsi moramo imeti obilo dobre volje za medsebojno razumevanje in pomoč. Na ta način gradimo mostove, ki se dvigajo med desetletji, ter tako družijo starše z otroki. Ti mostovi so potrebni, da so tisti, ki so bili včeraj mladi, danes dobri očetje in matere, ter da bodo tisti, ki so danes mladi, jutri najboljši starši.

Otto Goldmann-Metka Mizerit

Johan Bojer-Božo Vodušek

II

Prihodnje jutro, ko je vzšlo sonce, je bilo že vseh šest mož na nogah. Morali so se porazgovoriti o razdelitvi zemlje in potem takoj pričeti, če so hoteli to leto sploh še kaj malega pridelati.

Jahali so preko prerije, ki je bila rdeča od sončnega vzhoda. Bredli so po travi, za njimi so nastajala pota v rosi in na nebu so jadrali veliki, svetlosivi oblaki, ki so metali na zemljo potujoče senčne pokrajine. Zemlja, zemlja, bujna travnata zemlja, kamorkoli se ozre oko, dokler se ne spoji vse skupaj s sinjim nebom. Ob belem okostnjaku velikanske živali so obstali. Kaj pa je to? Bivol, je odgovoril Erik in pripovedoval, kako so se te živali nekoč pasle tukaj v velikih čredah, najponosnejše prerijske živali. Potem pa so prišli Evropejci s puškami, bilo je šport streljati

in ubijati, moriti brez smisla in namena. Bivoli so bili iztrebljeni. Tukaj leži okostnjak.

Potem je Erik pričel kazati z roko okrog sebe in tovarišem razkladati, kateri kos zemlje so dobili. Ko je bil zadnjo pomlad hodil tod okrog, je na mnogih krajih svet preiskal — a tukaj je bil najboljši. Najtežje v preriji je dobiti vode — tukaj pa je mogoče kopati vodnjake, tukaj je voda. Na veliko krajih odnaša, ko se taja sneg, voda hiše, in jezera, ki se stvorijo, so sežnje globoka. Tukaj pa — tukaj je svet nagnjen proti jugu, tako da lahko voda takoj odteče. Hiše na vzpetini ne bodo v nevarnosti. V zemljiškem uradu v Northvillu je za vsakega vzel četrt sekcije, več ne dobi nihče zastonj. To je sto šestdeset oralov in ti dajo spet šeststo norveških maalov. Nekega dne pa jih bo seveda premalo. „Ali se ti ne zdi, Anton No-

reng ,takemu fantu, kakršen si ti?“ No da, zato je stvar uredil tako, da je med vsakim sosedom še četrta sekcija prosto, ki jo lahko kupiš potem kot preemption land po dolarju oral, za smešno ceno. Da, da, potem ima človek dvanajst sto maalov mastne zemlje, po kateri se da nekaj časa potikati. In če bo tudi to nekega dne premajhno — „he, kaj praviš, Anton?“ — je tukaj širna prerija. V Ameriki so Norvežani, ki imajo po deset do dvajset maalov. Kraljestvo Ragne, hčerke Adilove, je bilo komaj tolikšno.

Stali so in gledali drug v drugega. Kal je mislil na to, kako je v Skaretu na plečih nosil zemljo na skale, da bi dobil tako debelo plast prsti, da se je setev izplačala. Zdaj je stal na svetu polnem najfinejše zemlje, brez korenin in kamenja, ki je bila poraščena s travo, v kateri se je skril mož, in katere je bilo dovolj za milijon krav. Vzemi jo, Kal — šeststo maalov danes, in jutri dvanajst sto, he, he. Temu se pravi v stari domovini posestvo. Kaj ni sanjal?

Potem so se morali sporazumeti o mojem in tvojem. „Izberite, kar hočete!“ Erik je gledal zdaj tega, zdaj onega. „Zemlja je prav tako dobra tukaj kakor tam, samo povejte.“ Gledali so proti vzhodu in zahodu, hodili od ene sekcije do druge. Ali je bilo kje kaj razločka? V teku dopoldneva so se vsekakor sporazumeli. Kal je vzel svoj kos v zahodnem kotu. „Jaz tako redkokdaj

potujem v mesto,“ je dejal in se muzal. „O, lisjak!“ je rekel Morten, „pri tem imaš gotovo svoje namene.“ Zraven Kala je vzel svoj del Erik in potem so prišli Anton Noreng, Jo Berg, Morten Kvidal, Per Föll, nazadnje Ola Vatne. „Seveda, ti moraš biti čim bližje mestu,“ je rekel učitelj porogljivo in vihal svoje brke. Ampak zdaj niso svojega taborišča nič več videli. Opazili so samo dvigajoči se steber dima. Res, zdaj so bili v novem svetu, kjer so bila posestva zelo velika.

Proti poldnevu so se zopet bližali vozovom in že od daleč začutili vonj po pečeni slanini. Žene so imele polne roke dela. Nekateri so medle maslo, druge so pekly kruh. Ana je prala obleko, tam je bil majhen potok. Čudno je bilo videti, kako opravljajo vse to hišno delo pod milim nebom.

Ali še istega dne je Kal Skaret odšel na svoj lastni kos sveta.

V njegovem prerijskem vozu se je med vožnjo marsikaj nabralo, kar ga je delalo malo bogatejšega kakor druge. Star dimnik za peč in lesena kad, grablje in stol, ki je bil že tako poškodovan, da ga je dobil zastonj, ciza in kotliček, ki ga nihče ni hotel več uporabljati, da, še celo star brusni kamen. Vse to se je dalo dobro uporabiti tam, kjer ni bilo od prej ničesar najti.

Na vozu ni bilo nobenega prostora več, ampak Kal je predmete tako tesno naložil, da je bil voz ves nasršen in podoben ve-

liki čudni živali. Nazadnje je našel še star kubberull, čigar štiri kolesa so bila izžgana iz debelega debela. Sicer je bil voz kakor hrib med dvema paroma koles in dvema podolžnima deskama. Bil je prvo izseljenčevo vozilo. Na njem je vozil pridelek domov, z njim se je vozil v mesto in na svatbo in na njem je peljal nekoga dne krsto na pokopališče. Samo po sebi umevno je moral Kal imeti kubberball, ko ga je videl, kako leži tam neuporabljen in izpostavljen vsakemu vremenu.

Spravil je dobršen del svojega tovora nanj in zraven tega še vrečo moke, plug in poljsko orodje, deske in zaboje z vsakovrstnimi stvarmi, ki mu jih je dal Erik kot njegov delež. Potem je vozilo privezal k svojemu vozu. „Get up, get up! Lahko noč vsem skupaj in hvala lepa za družino!“ Otroci so vodili krave na vrvi. Karen je sedela pri košari s kokošmi in zaboju s prašički. Krog nje se je vse vrtelo in v glavi je čutila strašne bolečine. Kal je peljal z obema voloma, z Jimom in Ebbejem prek sveta svojih tovarišev in prišel končno na svoje posestvo. Seveda je imel svojo skrivno misel, ko si je izbral najbolj oddaljeni kos sveta. Na ta način je imel na eni strani divjino. Od nje bi si lahko nekoga dne prisvojil še en kos in združil potem vse v eno posestvo.

Sprevod se je ustavil, živali so izpregli in Karen je stopila iz voza. Vsi so obstali in gledali

okrog sebe. Šeststo maalov zemlje je njihove in sredi posestva stoji voz, majhna hiša na štirih kolesih, njihovo prvo bivališče v tem svetu. Trava jim je segala do bokov. Kal se je moral najprej s koso lotiti trave, da je napravil prostor, na katerem se je bilo mogoče obrniti.

Tako je bil kmalu pri delu in vihtel koso. O jej, tukaj je bilo dovolj krme. Ko bi imel tisoč krav! In hiše in ljudi za vse! Ko je kosil, da se mu je čelo oznojilo, je Karen sedela in strmela predse. Otroci so se zbrali okrog nje. Siri ji je hotela sedeti v naročju. Kal jih je gledal. „Anders in Oluf — pričnita postavljati hlev za prašiče in kokoši,“ je rekel in kosil dalje. Vraga, le kaj je ženi?

Dekletci sta govorili o Indijancih. Odkar so prišli semkaj, sta bili že toliko slišali o njih. Pomislite, če bi prišli nocojšnjo noč! Ali vsi možje so zaradi varnosti imeli vsak svojo puško. Mati ju ni poslušala, le sedela je in gledala v praznino.

„Da, da, zdaj se vsaj lahko ganimo,“ se je oddahnil Kal, ko se je vrnil s koso. Pokosil je majhen del travnika, kjer je ležala zdaj trava v gredah. To je bilo njegovo prvo dvorišče.

Res, fantoma mora pomagati pri hlevu, ki sta ga postavljala. Na vozu je imel kole, da bi jih zabil v zemljo. Erik je mislil na vse. In tam je žična mreža. Kot je kakor vrag na kokoši in

prašičke. Mogoče pride sam volk. Vsekakor je bilo treba hlev tako zgraditi, da bo zdržal.

Potem je šlo za vodo. Iskal je okrog in teptal, dokler ni nekaj čudno vzdihnilo pod nogami. Z lopato je sunil v prst — nič. Kal je iskal dalje. Vzelo mu je precej časa. Potem je našel mesto. Tukaj je voda. Kučmo je vrgel v stran in pričel kopati. Karen je še zmeraj sedela nepremično in otroci okrog nje. „Poiščita goriva za večerjo!“ je zaklical fantoma. In delal je dalje. Nastala je luknja, iz katere je privrela voda. Vodnjak. „Hej, žena, pridi semkaj in si ga privošči kozarec!“

Ali Karen ne sliši. Ničesar drugega ne vidi kakor ravnino, ravnino in samo ravnino. In tovariši s poti so tako daleč. Ampak tukaj vendarle stoji voz, majhen dom na štirih kolesih. Hudo je bilo v Skaretu, ampak to tukaj... Karen vzdihne.

Otroci se vrnejo s suho travo. Lonec s kašo mora spet nad ogenj. In zdaj, v prostornem hlevu iz žice, so kokoši in prašički postali tako živahni. Tudi ljudem je bilo bolj domače. Potem sedijo starši in otroci v krogu in večerjajo. Sami zase, tega niso doživeli, kar so zapustili dolgo mizo v Skaretu.

Ozirajo se drug na drugega. Da, da, zdaj so tukaj.

Ampak nocoj hoče Kal spati pri Karen. Ni majhna stvar, ime-

ti šeststo maalov. Prvi dan je skoraj kakor svatba.

Vse bolj hladno je. Sonce je zašlo. Otroci, fanta in dekletci, morajo nocoj spati pod vozom. Kal jim je tam dobro postlal. „Saj te ne bo zeblo, mala Siri?“ Nazadnje sam leže zraven Karen in po vročem čudovitem dnevu tiho stoka z zaprtimi očmi.

Zunaj je čuti težek korak. „Bö“. Ah, to je Erikov „Buck“, ki bi rad obiskal svojega prijatelja „Jima.“

Kal na marsikaj misli. Od teh šeststo maalov mu hitijo misli k majhnim sivim poslopjem v Skaretu. Končno tiplje po Karenini hrapavi roki.

„Da, žena, zdaj smo torej tukaj.“

„Da, Kal. Bila je dolga pot.“

Ležita in premišljujeta o tem in nazadnje se jima dih popolnoma umiri. Saj imata vsaj to, da sta drug zraven drugega. In čisto neopaženo prehajata v spanje in pozabita ločiti svoji roki.

Zunaj se boči visoko zvezdno nebo in noč je hladna in tiha.

(Bo še)

novice **iz** **Slovenije**

Novomašniki v Sloveniji

Na praznik apostolov Petra in Pavla, 29. junija, je bilo v Sloveniji posvečenih 48 novih duhovnikov. Slovenski škofje so na petih krajih posvečevali nove mašnike. Posvetilni obredi so na vseh krajih privabili veliko vernikov. Metropolit Jožef Pogačnik je v ljubljanski stolnici podelil mašniško posvečenje 21 diakonom, škof Janez Jenko v Kopru šestim, mariborski škof Maksimilijan Držičnik jih je posvetil 8 v stolnici, pomožni škof Vekoslav Grmič pa 5 v Nazarjah. 2 letošnja novomašnika sta bila že prej posvečena, 1 pa bo v oktobru.

Navajamo imena, starost, škofijo in kraj nove maše:

Bajec Pavel (25), Koper, Col; Bostner Jakob (28), salezijanec, Pilštajn na Kozjanskem; Celec Viljem (27), Maribor, Zagorje ob Savi; Gerčar Janez (25), Ljubljana, Brdo pri Bukovici; Gjolar Nosh (28), salezijanec, Krševo-Titograd; Golob Feliks (27), salezijanec, Nova štifta pri Gornjem Gradu; Gradišek Tone (26), Ljubljana, Stranje; Horvat

Mirko (26), minorit, Sv. Urban v Slov. Goricah; Hribernik Jože (30), Maribor, Šmarje pri Jelšah; Ipavec Maks (34), Ljubljana, Cerklje na Gorenjskem; Ivanc France (34), Ljubljana, Velike Lašče; Jaksetič Vladimir (25), Ljubljana, Moravče; Kavčič Franc (25), Koper, Črni vrh nad Idrijo; Kepić Lojze (24), Ljubljana, Cerklje na Gorenjskem; Kociper Avguštin (28), Maribor, Odranci; Koštric Ciril (28), salezijanec, Beltinci; Kovač Edi (26), frančiškan, Maribor; Kranjc Niko (25), Maribor, Sv. Peter na Kronske gori; Lapajne Vinko (25), Koper, Vojsko nad Idrijo; Lipar Anton (29), salezijanec, Voglje pri Kranju; Lukner Ferdinand (28), Maribor, Šmartno ob Paki; Magdič Ignac (25), Maribor, Črenšovci; Marič Ciril (26), salezijanec, Odranci; Marinko Anton (31), Ljubljana, Ljubljana-Sv. Peter; Marucelj Marijan (27), kapucin, Štepanja vas; Markežič Marijan (25), Koper, Pregara; Milharčič Lojze (25), Koper, Matenja vas; Mrvar Jože (26), Ljubljana, Žužemberk; Nemanič Jože (25), Ljubljana, Metlika; Nežić Stanislav (25), Maribor, Beltinci; Novak Franc (26), Ljubljana, Videm-Dobropolje; Paljk Vinko (24), Koper, Velike žablje; Pevec Felicijan (26), frančiškan, Kočevje; Pirš Andrej (25), Ljubljana, Dol pri Ljubljani; Povirk Franc (33), Ljubljana, Sv. Helena-Dolsko; Pustoslemšek Viljem (32), frančiškan, Šmartno ob Dreti; Selan Ivan (25), Ljubljana, Sv. Mihael na Barju; Simončič Mirko (27), salezijanec, Boštanj ob Savi; Smrekar Janez (25), Ljub-

ljana, Kamna Gorica; Štampar Jan-ko (26), križnik, Grabe; Štolcar U-roš (27), Ljubljana, Bled; Štrukelj Tone (24), Ljubljana, Domžale; Tre-tjak Janez (31), frančiškan, št. Ilj pod Turjakom; Virant Miroslav (26), Ljubljana, Sodražica; Vračko Franc (26), frančiškan; Zajtl Franc (29), salezijanec, Šentrupert nad Laškim; Zaletel Janez (28), salezijanec, Šent-vid pri Stični; Žnidar Janez (34), minorit, Makole.

Duhovniški jubilaranti

V Zapogah je 25. julija imel železno mašo (70 let duhovništva) Franc Govekar.

Biserno mašo (60 let duhovništva) je imel 18. julija Karel Sparhakel pri Sv. Katarini —Topol. V Šentrupertu na Dolenjskem pa je imel 8. avg. biserno mašo župnik in dekan v pokoju Peter Flajnik. Na Kostanjevici (Nova Gorica) je 24. jun. imel biserno mašo Anton Požar, v Dravljah pri Ljubljani jezuit Jože Sečnik (20. jun.), v Slovenski Bi-strici pa 18. jun. duhovnik križniškega reda p. Remigij Jereb.

Zlato mašo (50 let mašništva) je 27. jun. praznoval v ljubljanski stolnici apost. protonotar msgr. dr. Vilko Fajdiga, profesor na teološki fakulteti in stolni kanonik v Ljubljani. Isto nedeljo je imel zlato mašo v Mariboru prof. Gregor Zafošnik, ravnatelj stolnega pev. zbora in predavatelj na teol. fakulteti v Mariboru. V Oseku pri Šempasu je imel zlato mašo Franc Premrl, v Mari-boru Karel Jaš (11.jul.), pri Sv.

Danijelu nad Prevavljami pa 1. jul. tamkajšnji župnik Anton Rataj.

Duhovniške spremembe in premestitve

Kanonik Franc Mervec, ki je 54 let opravljal službo škofijskega ekonoma in blagajnika v Ljubljani, je bil na lastno prošnjo razrešen te službe. Na njegovo mesto je bil imenovan Martin Špringler, semeniški podvodja in ekonom, ki bo še nadalje obdržal prejšnji službi.

Bogoslovno semenišče: za novo šolsko leto so bili na lastno prošnjo razrešeni služb v semenišču rektor dr. Janez Oražem in spirituala Jože Vesenjaka ter dr. France Oražem. Za novega rektorja je bil imenovan dosedanji prorektor Vinko Vegelj, za novega spirituala Metod Pirih iz apostolske administracije za slovensko Primorje, za novega študijskega prefekta pa Marijan Peklaj.

Odpovedali so se svojim župnjam: Janez Kljun, župnik v Vodi-
cah; Franc Fortuna, župnik v Iha-
nu; Ladislav Kovačič, župnik v Pre-
dosljah; Janez Ferdin, župnik na
Trati-Gorenja vas; Vinko Piber, žup-
nik v Domžalah; Rudolf Tršinar,
župnik v Dobu; Vinko Šega, župnik v
Šmartnem pri Litiji; Alojzij Ora-
zem, župnik v Šentjanžu.

Za župnike so bili imenovani: La-
dislav Kovačič za Kokrico; Janez Ko-
kalj za Predoslje; Janez Ferdin za
Bukovščico; Vinko Šega za Šentjanž;
Alojzij Oražen za Trato — Gore-
njo vas; Rudolf Tršinar na Mavčice;
Franc Baloh za Domžale.

Za upravitelje župnij so bili imenovani: Vinko Malovrh za Vodice; Andrej Svete za Ovsišce; Miha Žnidar za Dob; Jože Hauptman za Ihan; Gregor Dolšak za Krašnjo; Janez Zaletelj za Šmartno pri Litiji; Božidar Metelko za Kočevje; Jože Ovniček za Podzemelj.

Študije so končali v Rimu

Sredi letošnjega leta so končali v Rimu študije in se vrnili v Slovenijo: Franc Gorjup, doktor cerkvene prava (Ljubljana), Jože Krašovec, doktor sv. pisma (Maribor), Stanko Lipovšek, doktor liturgije (Maribor), Marjan Peklaj, diplomiral iz sv. pisma (Ljubljana), Metod Pirih, diplomiral v duhovni teologiji (Koper), Renato Podberšič, diplomiran v socialnih vedah (Koper), s .Božidara Goličnik, diplomantka v duhovnih vedah (Ljubljana, M. sestre), Marija Sraka, diplomirana v katehiziki (Maribor).

Romanje bolnikov in invalidov na Brezje

26. junija je prišlo na Brezje okrog 10.000 romarjev (75 avtobusov, 550 osebnih avtomobilov), med katerimi je bilo okrog 2.000 bolnikov in invalidov. Romarji so napolnili cerkev, obrnjeni proti vzhodu; tudi park in tlakovani prostor okrog cerkve je bil zaseden. Bogoslužje je vodil škof Stanko Lenič, ki je ob koncu maše v spremstvu somaševalcev nesel med bolnike Najstvetejše in z Njim blagoslavljal bolnike. Med mašo so ne-

katere bolnike tudi mazilili z bolniškim oljem. Romanje je organizirala mladinska revija „Ognjišče“.

Redovniški dan

21. junija je Svet višjih redovnih predstojnic in predstojnikov priredil v Ljubljani drugi redovniški dan. Redovniki, zbrani v prostorih teološke fakultete, so razmišljali o evangeljskem uboštvu. O tem evangeljskem svetu so govorili frančiškan dr. Mihael Vovk, ne-redovnik Franc Gunžer in škof Grmič, somaševanje pa je vodil metropolit Jožef Pogačnik. O uboštvu, kako ga živijo pomezniki v redovnih skupnostih v svojem vsakdanjem življenju, je v popoldanskem času razmišljalo 12 skupin.

Novi apostolski pronuncij v Jugoslaviji

Za novega pronuncija v Jugoslaviji je papež Pavel VI. imenoval italijanskega nadškofa Michela Cecchinija.

Novi pronuncij se je rodil l. 1920 v Lammariju (škofija Lucca), postal duhovnik l. 1944 in škof l. 1969. V diplomatski službi je že 25 let. Najprej je bil v vatikanskem državnem tajništvu, potem pa pronuncij na Madagaskarju.

Župnik Jernej Žagar — umrl

Na vnebohod je v prometni nesreči umrl budanjski župnik Jernej Žgur. Duhovnik Žgur se je rodil leta 1920 v Podnanosu. Mladost je pre-

živel doma, zatem je odšel k vojakom v Bologno (Italijo), a se je zaradi rahlega zdravja kmalu vrnil domov. Septembra 1943 so ga Nemci odpeljali v Wupertal. Po vojni je odšel k frančiškanom na Kapelo pri Novi Gorici. Tam je bil več let za organista, zasebno pa je nadaljeval šolanje. Apostolski administrator Toroš ga je l. 1951 sprejel v ljubljansko bogoslovje. Posvečen je bil l. 1956. 2 leti je bil za kaplana v Tolminu, 18 let pa za župnika v Budanjah. Z delom, molitvijo in trpljenjem je pričal o ljubezni do duhovništva. Bil je zvest in dosleden. Župnijo je obnavljal na zunaj (cerkev, župnišče, nabava zvonov) in na znotraj.

Duhovnik Franc Lasbaher — umrl

Duhovnik Franc Lasbaher je 5. julija umrl zadet od kapi. Ko se je vračal z zdravniškega pregleda v celjski bolnišnici, se je zgrudil mrtev na avtobusni postaji. Pogreba se je udeležilo 49 duhovnikov, vodil pa ga je njegov sošolec škof Držečnik.

Pokojnik se je rodil l. 1904 v Gornji Radgoni. Po mašniškem posvečenju l. 1928 je bil najprej prefekt v semenišču, potem pa je do konca življenja kaplanoval. Med vojno je bil izgnan na Hrvaško, ob koncu vojne pa se je vrnil v Ljubljano in od tam v Žalec, kjer je ostal do smrti.

Kljub šibkemu zdravju je bil vedno vedro razpoložen. Bil je zelo izobražen, dosleden v duhovniškem poklicu, vzoren katehet. V Verski

list, ki je po vojni izhajal v Mariboru, je pisal uvodne članke.

Župnik France Rožič — umrl

14. junija je umrl v župnišču pri sv. Jakobu v Ljubljani Franc Božič, upokojeni župnik Ap. administracije za Slov. Primorje. Rodil se je l. 1894 na Koroški Beli, bil posvečen v Ljubljani l. 1981 in kot kaplan služboval v župnijah na Primorskem, ki so bile takrat še del ljubljanske škofije: Hrenovice, Knežak, Vreme in Zagorje na Krasu. L. 1926 je postal župnik v Podgrajah, 10 let kasneje pa v Brezovici v Istri, kjer je ostal 18 let, dokler ni zdravstveno opešal. Od tedaj je bival na Koroški Beli in pri sv. Jakobu v Ljubljani. Pokojni je bil tudi velik matematik in zvezdoslovec, povsod je tudi zapustil spomin duhovnika, ki je bil poln dobrote.

Med Slovenci v zamejstvu

Videmski nadškof Battisti uradno potrdil slovenščino pri bogoslužju

V uradnem listu videmske nadškofije za marec-april 1976 je izšlo navodilo videmskega nadškofa Alfreda Battistija o uporabi slovenščine v bogoslužju v Beneški Sloveniji. Veliko je morala v preteklosti prestatiti slovenska duhovščina v tamkajšnjih krajih zaradi službe svojemu ljudstvu in zaradi spoštovanja njegove govorice pri službi božji.

Zmeraj znova so se beneški duhovniki zatekali k svojemu nadškofu in ga prosili za obrambo ob krivičnih napadih. Od časa do časa so dobili oporo, a vedno le ustno. Razne sile so preprečevale nadškofom pismeno navodilo v korist slovenskega jezika. S koncilom se je začela nova doba tudi na tem področju. Navodilo, ki ga je izdal nadškof Battisti, se glasi:

Dejstvo je, da živi v videmski nadškofiji poleg furlanske in nemške skupnosti na ozemlju, ki obsega obmejni pas od Idrije do Trbiža, tudi skupnost vernikov s slovenskim jezikom.

V svetu, ki postaja vedno bolj pluralističen, je tudi Cerkev, ki hoče oznanjati svoje vesoljstveno poslanstvo, poklicana, da se vključi v razne kulture, ki jih je svet poln.

Poleg tega, da pomeni binkoštni dan božje posvečenje vseh jezikov in da sam Sveti Duh naroča oznanjati in proslavljati čudovita božja dela v raznih jezikih, mora Cerkev ob zavesti svoje univerzalnosti pronikniti v kulturo in okolje vsakega ljudstva, spoštuječ njih običaje, navede in izročila, da tako bolj uspešno posreduje evangeljsko sporočilo.

Cerkev, ki je občestvena, ima tudi vodoravno razsežnost, da veže razne narodne skupnosti v območju škofije v enoto, odkoder prejemajo te skupnosti pristno poznavanje vere in smernice za krščansko življenje, polnost sredstev in milosti in nadnaravni vpliv posvečujoče ljubezni.

Potrdilo rabe slovenskega jezika

Moj prednik na škofovskem sedežu je imel to pred očmi in je zato ustno priznal v bogoslužju rabo slovenskega jezika, ki je bila v Beneški Sloveniji skozi stoletja vedno v navadi. Štejem za nujno in koristno, da v duhu in na podlagi odlokov zadnjega vatikanskega koncila s to listino na uraden in javen način to odobrim ter potrdim rabo bogoslužnih knjig v slovenskem jeziku, ki že imajo dolžno dovoljenje pristojnih cerkvenih oblasti, v vseh župnijah naše škofije, kjer se govori sloven-

sko v soglasju z dušnopastirskimi potrebami ter ob preudarni sodbi duhovnika in v povezavi s prebivalstvom. Pri bogoslužnem slavlju je treba upoštevati tiste vernike, ki slovenščine ne razumejo.

Pozivam furlanske duhovnike, ki so že bili ali še bodo poslani v župnije, kjer se govori slovensko, da se slovenščine nauče, jo cenijo in uporabljajo kot izraz evangeljske ljubezni do prebivalstva ter njegovih človečanskih in verskih vrednot.

Domačim duhovnikom ali drugim, ki tam opravljajo svoj apostolat, izražam svojo popolno solidarnost, spoštovanje in prisrčno zahvalo za moдро opravljanje dela in za velikodušno predanost, ki so jo vedno izpričevali do svojega ljudstva, prizadevajoč si uskladiti ljubezen in zvestobo do slovenskega jezika in kulture z lojalnim in iskrenim spoštovanjem državnih zakonov.

Pozivam duhovnike, da, ko skrbijo za vernike, služijo Gospodu Jezusu, ki je častitljivo navzoč tudi v krajevnih cerkvah s slovenskim jezikom, kjer je vera še vedno tako globoka.

Odkrivajoč v srcu in zgodovini tega prebivalstva skrito Kristusovo prisotnost, naj dušni pastirji svojim vernikom posredujejo tisto veselje in neizmerno upanje, ki ju naš čas tako silno potrebuje in sta bila čast in slava apostolov in cerkvenih očetov.

Beneškim Slovencem želimo, da bi jim tudi državna oblast priznala vse človekove pravice, tudi pravice do slovenskih šol, da bi Beneška

Slovenija končno prenehala biti pastorka, ki ji po drobtinicah delijo miloščino z zlobnim namenom, da bi počasi izhiral.

Duhovnik Artur Zalatel — umrl

Na praznik apostolov Petra in Pavla je v Marseju v Franciji na poti v Lurd umrl duhovnik Artur Zalatel.

Rajni se je rodil v Šlovrencu v Brdih 18. julija 1911, gimnazijo in bogoslovje je končal v Gorici in bil posvečen 1. 1936. Bil je kaplan v Kamnu 2 leti, župnik na Vojščici 6 let, v Štandrežu 7 let, v Mavhinjah 3 leta, stolni kaplan v Gorici in katehet na nižji srednji šoli ter 2 leti kaplan v bolnišnici v Gorici. L. 1960 je zaradi bolezni stopil v pokoj.

Med vojno je veliko pretrpel in to se mu je pokazalo po vojni. Dobil je sladkorno bolezen, ki mu je zmeraj slabila organizem. Bil je velik trpin. Moral je na številne operacije. Izgubljal je ud za udom, prste na roki, potem nogo, nazadnje še oči. Na vozičku se je pomikal po stanovanju, poslušal radio in se pogovarjal z obiskovalci. Maševal je doma s pmočjo kekega duhovnika. Kot bolnik je šel večkrat v Lurd, od koder se je vračal duhovno okrepljen. Naj počiva v miru!

med nami v Argentini

Alojzijeve proslava

Šolski odsek „Zedinjene Slovenije“, ki mu predseduje France Vitrih, je organiziral za nedeljo 27. junija Alojzijevo proslavo v Slovenski hiši. Ob 4 popoldne je bila v cerkvi Marije Pomagaj maša za naše ljudsko-šolske otroke, njihove starše in učiteljstvo, ki jo je daroval msgr. Anton Orehar, po maši pa je bila v dvorani pravljíčna igra v 3 dejanjih „Moja in Kekec“ po Vandotovi povesti. Igro so igrali učenci Prešernove šole iz Castelarja, režirala jo je ga. Vida Pograjc, pevske vloške je naučila in spremljavo na klavirju je izvajala ga. Anka Gaser, sceno pa je izdelal Miha Gaser. Pred začetkom igre so otroci izročili slovenske šopke svojim katehetom, po igri pa gošpema Pograjc in Gaser ter voditeljici Prešernove šole gdč. Miji Markez.

Meddobje

Izšla je 2. številka 15. letnika Meddobje, splošnokulturne revije Slo-

venske kulturne akcije v Buenos Airesu, ki jo urejuje France Papež.

Revija prinaša poleg urednikovega uvodnika v kasteljanščini pesem Vladimira Kosa „Kakor luč tovornih bark na Súmda“, njegovo črtico „Ignatius Summercall“, nagrajeno na leposlovnem natečaju SKA za l. 1975; 7 pesmi Odonu Peterke, 20-letnega domobranca, ki so ga partizani junija 1945 neznano kje ubili; razpravo Vinka Brumna „Franceta Vebra mesto v filozofiji“; 4 pesmi Milene Merlak; pogovor Nikolaja Jeločnika s slikarko Marjanco Savinšek, spis Franca Jeze „Kosezi“ ter 4 reprodukcije v črno-beli tehniki slikarke Savinšek.

Kulturni večeri SKA

Na letošnjem 3. kulturnem večeru SKA (26. junija) je predaval dr. Tine Debeljak o Srečku Kosovelu ob 50-letnici pesnikove smrti, na 4. kulturnem večeru (4. julija) dr. Mirko Gogala o pluralizmu v Cerkvi, na 5. večeru (7. avgusta) pa France Bergant o mitih in bibliji.

Predavanja v „Slogi“

Na 1. gospodarsko-prosvetnem večeru 5. junija v Slogi je govoril Milan Magister o davčnih obveznostih, na 2. večeru (3. julija) Adolf Škrjanec o predpisih in obveznostih za samostojne obrtnike, podjetnike in trgovce, na 3. večeru (31. julija) pa dr. Vital Ašič o praktičnih vprašanjih iz dednega prava.

Roditeljski sestanki

Na roditeljskih sestankih sta po slovenskih ljudskih šolah v Buenos Airesu govorila staršem učencev msgr. Anton Orehar o verski vzgoji v družini v današnjem času in v današnjih razmerah in gđč. Kati Cukjati o Koristi dveh kultur.

Zveza žena in mater

Na julijskem mesečnem sestanku Zveze žena in mater je govorila ga. Mira Eckerjeva o najnovejših raziskovanjih glede prehrane, na avgustovskem sestanku pa je govoril Miloš Stare o vprašanju generacij med nami in narodni zavesti.

Mladinska srečanja

Po mladinski maši v cerkvi Marije Pomagaj, katere se mesečno udeležuje mladina iz vseh predelov Vélikega Buenos Airesa, je na 1. nedeljo v juliju govoril inž. Jože Žakelj o potrebi človečnosti.

Svoje srečanje v avgustu je mladina posvetila 41. svetovnemu ev-

harističnemu kongresu v Filadelfiji v ZDA.

Na mladinskih srečanjih po krajevnih domovih pa so v 2. ciklusu predavanj o daljni pripravi na zakon govorili arh. Jure Vombergar in ga. Marjeta, inž. Jernej Dobovšek in ga. Jana, Milan Magister in p. dr. Alojzij Kukovica.

Mladinski organizaciji SDO in SFZ sta priredili v soboto 24. julija zvečer v Slovenski hiši „Zimski večer“ ob pogrnenih mizah s šaljivi mi prizori, skupnimi igrami in petjem.

Ukrajinska univerza

Na slovenskem oddelku ukrajinske univerze predavata v letošnjem šolskem letu dr. Vinko Brumen in dr. Tine Debeljak. Predavanja so vsako drugo soboto popoldne v Slovenski hiši.

Občni zbor Društva Slovencev v Mendoza

13. junija je imelo Društvo Slovencev v Mendoza svoj 27. redni občni zbor. Društvo ima 134 članov, v preteklem poslovnem letu je imelo 11 prireditve kulturnega in družabnega značaja, srednješolski tečaj obiskuje letos 16 dijakov, ljudskošolski pa 33.

Odbor sestavljajo: predsednik Stane Grebenc, podpredsednik Luka Grintal, tajnik Lado Šmon, blagajnik Dane Žumer, gospodar Maks Ovčjak, kulturni referent arh. Božidar Bajuk, za pevski zbor prof. Bo-

židar Bajuk, za srednješolski tečaj inž. agr. Marko Bajuk; predsednika mladinskih organizacij sta Peter Hirschegger in Angelca Šmon.

Študijski dan srednješolskega tečaja

Slovenski srednješolski tečaj ravn. Marka Bajuka v Slovenski hiši v Buenos Airesu, ki ima letos nad 200 dijakov, je organiziral za soboto 17. julija študijski dan. Staršem srednješolcev je predaval dr. Milan Komar o vzgoji in notranjem življenju, za dijakke pa so medtem predvajali kulturne filme.

Mendoza

Slovenska skupnost v Mendoza se je v nedeljo 20. junija pietetno spomnila 15. obletnice smrti ravn. Marka Bajuka. Najprej so se ga spomnili pri slovenski maši, potem pa s prireditvijo v skupnem domu. Po uvodnih besedah prof. Božidarja Bajuka je pevski zbor pod njegovim vodstvom odpel v 2 delih pevski program, Rudi Hirschegger je prebral poslanico nekdanjih slovenskih Mendoščanov, ki živijo sedaj v Buenos Airesu, in govor Rudolfa Smerujsa o ravn. Bajuku, 3. del sporeda pa je reproduciral z diapozitivi in zvočnim trakom del koncerta, na katerem so pred 16 leti na pobudo ravn. Bajuka peli skupno slovenski pevski zbori iz Buenos Airesa in Mendoze.

SLOVENCİ PO SVETU

60-letnica slovenske cerkve sv. Cirila v New Yorku

Slovenska skupnost v New Yorku je 22. maja praznovala 60-letnico slovenske cerkve sv. Cirila na Osmi aveniji, kjer je ob 10. uri vsako nedeljo slovenska maša. V soboto 22. maja je bila ob 11. uri v cerkvi slovesna sv. maša. Z dr. Jožetom Goletom so somaševali dr. Franc Blatnik, Alojzij Hribšek, Alojzij Jenko, Jerome Sedlak in Karel Wolbank. Po maši, pri kateri je pridigal dr. Gole, je bilo slavnostno kosilo v ukrajinskem narodnem domu, potem pa akademija. Na njej je bilo petje zbora Zvon iz Bridgeporta, cerkvenega zbora in posameznih pevcev, slovenski narodni plesi plesne skupine Kres iz Clevelanda, pozdravi raznih slovenskih cerkvenih društev in slavnostni govor dr. Zdravka Kalana. K proslavi se je zbralo nad 300 rojakov iz New Yorka.

Preobleka slovenske novinke v Brazilu

4. julija je v mestu Santos prejela redovno obleko karmeličanskega reda Marjeta Ilc iz Ribnice. Nova redovnica je bila zadnjih 6 let gospodinja pri bratu Alojziju, župniku v Sao Paulo. Stara je 53 let. 4 njene sestre so tudi redovnice in sicer šolske sestre.

Umrli, ker mu niso dali zdravil

Salezijanec František Jurecka iz Prage je bil od komunističnih oblasti kaznovan na zaporno kazen. Zaradi svoje bolezni bi moral dobivati določena zdravila, katerih mu pa v ječi niso hoteli dati. Zato se mu je zdravstveno stanje tako poslabšalo, da ni bilo več pomoči. Da ne bi umrl v ječi, so ga tik pred smrtjo spustili na svobodo, kjer je potem res takoj umrl. Na 15-letno kazen je bil obsojen, češ da je kršil zakone o verskih družbah. Resnica pa je ta, da so ga zaprli zato, ker je imel velik vpliv na mladino, ki se je stalno zbirala pri njem.

V Mozambiku izganjajo misijonarje

Bivša portugalska kolonija Mozambik ima marksistično vlado. Eden izmed prvih ukrepov te vlade je bilo podržavljenje vseh zaesbnih šol, ki so jih zgradili in vodili katoliški misijonarji. Naslednji ukrep — izgon neljubih tujcev — pa se je začel

sedaj. Tisti neljubi tujci so zlasti katoliški misijonarji. Nedavno so izgnali pet misijonarjev: tri portugalske in dva italijanska, češ da so protirevolucionarji.

Izreden pojav v Badajozu

Splošen svetovni pojav je upadanje števila kandidatov za duhovniški poklic. Seveda so tudi izjeme. Na Poljskem npr. število bogoslovcev narašča. — Nedavno je „Osservatore Romano“ poročal o izrednem pojavu v mestu Badajoz v Španiji. V letu 1969 je bilo v tamošnjem bogoslovju 274 bogoslovcev. To število pa je v jeseni leta 1975 naraslo na 450 in je nastalo vprašanje, kam namestiti tako veliko število mladih duhovniških kandidatov.

Petsto zločinov na dan

Evropska zveza zdravnikov, ki je članica Svetovne zveze zdravnikov, ki spoštuje človeško življenje (World Federation of doctors who respect human life), je poslala nizozemski

kraljici Julijani pismo, v kateri prosi, da se zaprejo „klinike“, ki opravljajo splave. Teh klinik je 14 na Nizozemskem in v teh izvršijo okoli 500 umetnih splavov na dan. V pismu je zapisano, da je delovanje teh klinik protizakonito in protiustavno in nasprotuje tudi mednarodnim dolečilom, ki ščitijo človeško življenje. V te klinike prihajajo brezvestne ženske ne samo iz Nizozemske, ampak tudi iz sosednjih držav, kjer splavi niso dovoljeni ali pa so zelo omejeni in kontrolirani. Iz bližnje Nemčije vozijo na te klinike posebni omnibusi. Na ta način se izigravajo zakoni.

V pismu pravijo zdravniki, da so zavezniška sodišča po koncu druge svetovne vojne strogo kaznovale zdravnike, ki so po Hitlerjevem ukaz izvrševali umore slaboumnih bolnikov. Med ubijanjem teh in ubijanjem nerojenih otrok ni nobene biološke, ne moralne, ne pravne razlike. Kar je prej vršil nacional-socializem, vrši sedaj liberalno materialistična in mednarodno socialistična družba — prva zaradi uživaželjnosti in dobička, druga, da uničijo življenjsko odporno silo zahodnih nekomunističnih narodov in s tem olajšajo prodor komunistične oblasti po vsem svetu.

Kristjani brez cerkva in brez knjig

Jezuit p. Ladany, ki deluje v Hong-Kongu in dobro pozna razmere na Kitajskem, poroča, da živi na Kitajskem nad milijon kristjanov ti-

ho in skrito krščansko življenje brez cerkva, brez vsake cerkvene organizacije in brez verskih knjig. Kitajske komunistične oblasti so sovražno razpoložene do katoliške Cerkve in zlasti do papeža. Ko je papež letos poslal kitajskemu poglavarju novoletno čestitko, ni dobil nobenega odgovora. Edina zveza nekaterih skritih kitajskih kristjanov z ostalim krščanskim svetom je vatikanski radio, ki oddaja štirikrat na teden po 15 minut poročila v kitajskem jeziku. Po mnenju omenjenega jezuita pa ta poročila niso najprimerneje zastavljena za potrebe kitajskih kristjanov in jih je tudi premalo.

Umrli je mirovni posrednik

V Hong-Kongu je umrl frančiskan p. Gabrijel Allegra, ki je leta 1945 posredoval med Japonci in Amerikanci zaradi zaključka vojne z vdajo Japonske. Bil je znana osebnost, izvrsten poznavalec vzhodnih jezikov in zelo izobražen.

Komunizem hoče uničiti argentinski narod

Ob začetku akademskega leta na Katoliški univerzi v Argentini je spregovoril msgr. Octavio N. Derisi, predsednik omenjene univerze in pomožni škof iz La Plate, in je ob tej priložnosti ostro obsodil delovanje komunistov v Argentini, ki s svojimi gverilci morijo svoje ideološke nasprotnike, nastavljajo bombe, ki ogrožajo nedolžne ljudi, uganjajo nasilja, uničujejo premoženje sodržavljanov, ugrabljajo ljudi in zabijajo zanje odkupnine itd.

Verske sekte v Franciji

Francoski katoliški dnevnik „La Croix“ poroča, da se v zadnjih letih po Franciji ustanavljajo in širijo razne verske sekte, ki so nastale na vzhodu ali pa tudi v anglosaksonskem svetu. Med najbolj razširjenimi sektami z vzhoda so: perzijska sekta „Svetovna vera Bahalla“, „Učenci Krišne“ (indijskega izvora), „Luč nebeškega spoznanja“ (tudi indijskega izvora, to sekto vodi znani guru Maharaj-Ji). Dalje je mnogo filozofskih sekt, ki oznanjajo neko novo vero kot npr.: Teozofija, Antropozofija, Svetovno belo bratstvo, Rdeči križ, Antonizem. Iz anglosaksonskega sveta pa se širijo v Franciji razne protestantovske sekte: Adventisti sedmega dne, menonisti, mononisti, mormoni, gibanje „Jezus“, ki si je v Franciji nadelo ime „Otroci Jezusa“. Potem so razne karizmatične skupine, ki niso posebne vere, ampak neka verska gibanja tako v katoliški kot v protestantovski Cerkvi. Najbolj fanatične in nasilne sekte so Jehovci, „Bratovski zbori“ in še nekatere.

Gibanje kristjanov za socializem

Vatikanski radio je v svojih odajah ponovno obsodil tako imenovano gibanje kristjanov za socializem, ki hoče potegniti vero v politiko, ki je slučajno v modi. Razlagati vero v luči marksističnih načel pomeni uničiti vero ali jo napraviti za sužnjo marksizmu, kar komunisti tudi želijo. Tisti maloštevilni duhovniki, ki so se priključili temu gibanju, so se

verjetno namenoma vrinili (infiltrirali) v katoliške vrste z namenom, da jih prepeljejo v marksizem oz. komunizem. To se je dogajalo tudi v Sloveniji pred drugo svetovno vojno.

Guadalupe — 10 milijonov romarjev

Ena najbolj znanih božjih poti v Ameriki je Marijina bazilika v Guadalupe v Mehiki. Baziliko vodi opat msgr. Schulenburg, ki je povedal, da je lansko leto obiskalo baziliko nad 1500 romarskih skupin. Vseh romarjev v vsem letu je bilo nad 10 milijonov romarjev. Po številu presega število romarjev v Lurdu. Lansko leto je bilo v guadalupski baziliki darovanih 20.000 sv. maš. Baziliko oskrbuje 30 duhovnikov. To se dogaja v levičarski Mehiki, kjer so bila še pred leti velika verska preganjanja.

Na svetu je 695 milijonov katoličanov

Po najnovejši statistiki, ki jo je objavila Sveta stolica, je na svetu 695 milijonov katoličanov t. j. 18% vseh ljudi na svetu. Število duhovnikov in redovnikov se je nekoliko znižalo, vendar ne za toliko kot prejšnja leta. Število duhovnikov se je znižalo za 3697 oseb, število duhovnikov-redovnikov pa samo za 450 oseb. Nazadovanje je v zapadnih, bogatih državah, dočim duhovniški poklici napredujejo v tretjem svetu in v vzhodnih državah (npr. na Poljskem).

Nova knjiga

Ludovik Ceglar: MATI, DOMOVINA, BOG

Celovška Mohorjeva družba, naša narodno, versko in kulturno vzgojna organizacija, ki ima svoje ude raztresene po vsem svetu, je svojemu letošnjemu knjižnemu daru priključila tudi zbirko pesmi Ludovika Ceglarja, zvestega služabnika Gospodovega v Brazilu. Pesnik si je izbral Cankarjevo geslo, ki je bilo pozneje tudi domobrancem zvest simbol: mati, domovina, Bog. Zbirka je razdeljena v štiri poglavja: Materina beseda, Domovina, Bog, Razno.

Skoro trpko je spoznanje, da se v mladem rodu naše emigracije ni razodel še noben pesnik in pisatelj, ki bi nadaljeval naše poslanstvo, čeprav je že toliko fantov in deklet dokončalo univerzo. Blii so, hvala Bogu, začetniški poskusi, ki pa bodo s časom vsi izzveneli v molk. Ni ga bilo enega med njimi, ki bi kot meteor zažarel na nebu in nam izpričal svoj pesniški zanos. To je naša skupna bolečina. In kdo je temu mlademu rodu pokazal pot v kraljestvo Muz?

Seveda Ceglarjevih pesmi ne bom primerjal z ustvarjalci naše vezane besede izpred vojne. Saj avtor tudi ni imel namena, da bi zažarel kot nov planet na našem obzorju. Njegove pesmi ne poznajo izumetničnega razumarstva, ki se pogosto krat izmaliči v nerazumljive rebusse. Ceglarjeve pesmi so preproste,

sočne, čustvene, polne notranjega ognja, ki neugasljivo tli za rodno domovino in za materinsko besedo, ki ne sme umreti, čeprav butajo vanjo valovi nam še zmerom tujega sveta, ne glede na to, da nam je vprav ta tujina gostoljubno nudila varno zatočišče in nam nudila iste dolžnosti in pravice, ki jih uživajo tu rojeni domačini.

Ker so Ceglarjeve pesmi predvsem domoljubnega značaja in zelo primerne za razne deklamacije, zato zbirko toplo priporočamo predvsem našim učiteljem in učiteljicam ter vsem drugim, ki jim je še ljuba naša draga domača beseda. Beno Župančič, režimski pisatelj, je v svoji knjigi Plat zvona zaničljivo označil vse naše predvojne pesnike in pisatelje kot „domoljubne“ pisatelje. (Torej tudi Prešerna, Cankarja in Župančiča.)

Čestitamo avtorju Ludoviku Ceglarju, da je imel pogum, izdati pesniško zbirko v tem zmaterializiranem času na domoljubni podlagi, ko so doma domoljubje že zdavnaj črtali iz svojega programa.

Čestitamo mu pa tudi za to, da je v svojih poznih letih mlademu rodu v emigraciji dal spodbudo in mu nakazal pot, da bo naša mlada literatura zablestela v živem ognju in ga posnemala v idealih, katerim se ni nikdar v življenju odtujil.

Mirko Kunčič

KJE JE KAJ

UVODNIK	Bodimo živi udje slovenstva v svetu! (dr. T. Debeljak)	513
SVETNIŠKI LIK	Veličina obvezuje (dr. Vinko Brumen) ..	516
	Škof Slomšek na poti do oltarja (dr. Filip Žakelj)	523
	Fray Mamerto Esquíú (Rudolf Smersu) ..	530
VERSKI ČLANKI	Tvarne dobrine in nравnost (dr. Al. Kuko-vica)	533
	Bogoslužno petje (prof. Božidar Bajuk) ..	537
RAZNO	Zgodba msgr. L. Kristanca	543
	Sv. pismo in katoličani (dr. Al. Kukovica) ..	547
	L. Ceglar: Mati, domovina, Bog (M. Kunčič) ..	575
LEPOSLOVJE	Hrepenenje (Ivan Cankar)	522
	Žegen s soljo (Vladimir Kos)	532
	Očenaš hlapca Jerneja (Ivan Cankar)	536
	Ave Maria (Ksaver Meško)	552
V DRUŽINI	Amerikanci (Narte Velikonja)	549
ZA MLADINO	Slovenščina — kaj je to? (dr. M. Kremžar) ..	553
	Evharistija in lakota po razumevanju (Ivan-ka Makovec)	556
	Družina (Goldmann-Mizerit)	557
ROMAN	Izseljenci (Johan Bojer-Božo Vodušek)	559
NOVICE	Novice iz Slovenije	563
	Med Slovenci v zamejstvu	567
	Med nami v Argentini	569
	Svetovne novice	572

duhovno življenje

je slovenski verski mesečnik, ki ga
izdaja kanzorcij (msgr. Anton Orehar);
urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio
Orehar — Ramón L. Falcón 4158,
1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la propiedad Intelectual
No. 1.313.507

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425,
1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna,
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.
ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass
Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.
Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304
St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103,
USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview
Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.
TRST: Marijina družba, Via Risorta 3,
Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzu-
tta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mo-
horjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in obmej-
nih državah je 1.200 pesov; v ZDA in
Kanadi 9 dolarjev; v Avstriji 160 šilin-
gov; v Italiji 3.5000 lir; drugje proti-
vrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158,
1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja oprema in stalna zaglavja
„Duhovnega življenja“ in „Božjih ste-
zic“: Stane Snoj.

Bodite Amerikanci, polnovredni državljani, lahko ste ponosni na to, a materinski jezik vaš je slovenski, kakor naš. Ta jezik je za nas vse zaklad, ki ga ne smete zavreči, je dota, ki je ne smete zapraviti, temveč obogatiti se morate s slovenskim jezikom.

Dobesedno mislim, ko pravim obogatiti. Vsak jezik, tudi jezik najmanjšega naroda, je vrednota, ki nam odpre dohod do duhovnih in kulturnih bogastev tega naroda. In tega bogastva ima slovenski narod toliko, da nas ni sram pred vsem angleško govorečim svetom. Torej: učite, učite se slovensko, prav za-res!

Čemu nam bo slovenščina, ko je v šoli vse angleško? Čemu? Za to, da boste za en jezik bogatejši od vaših ameriških sošolcev. In drugič, Amerika že zdaj potrebuje ljudi, ki znajo kak slovanski jezik, in v bodočnosti jih bo še več potrebovala. Iskala bo ljudi, ki znajo vsaj en slovanski jezik. Vsi slovanski jeziki so si sorodni: kdor zna enega, se kmalu nauči še drugih!

Mladina slovenskega pokolenja, nači se jezika svojih mater dobro, da vam bodo vrata k vsem drugim slovanskim jezikom odprta in boste mogli svoji ameriški domovini bolje in koristneje služiti kot drugi, ki znajo le en jezik.

Dolžni ste svoje znanje, zmožnosti in spretnosti posvetiti v korist domovine, da vsak od svoje strani doda k zdravemu napredku toliko, kolikor mu je Bog talentov dal, toda rodu, iz katerega izhajate, ste dolžni vračati.

Škof dr. Gregorij Rožman

